

editie on-line www.cartesiarte.ro

Valeriu MATEI

ELEGIILE FIULUI RISIPITOR

Opera poetică

Editura *PRINCEPS EDIT*/ Colecția *Ediții Critice*

Colecție coordonată de Daniel CORBU

Coperta și concepția grafică: Călin COCORA

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

MATEI, VALERIU

ELEGIILE FIULUI RISIPITOR / VALERIU MATEI

Princeps Edit, Iași, 2010

Pref., acad. Cimpoi, Mihai

Postf, prof. Codreanu, Theodor

Biobibliogr., dr. Matei, Claudia

ISBN: 978-973-178-328-4

821.135.1-32

Editură acreditată C.N.C.S.I.S.

©2010 PRINCEPS EDIT

www.princepsedit.ro

Email: princepsedit@iasi.rdsmail.ro

Str. Păcurari, nr. 4, Iași, cod 700511

Tel: 0332/409829

Tel./fax: 0332/409830

VALERIU MATEI

ELEGIILE FIULUI RISIPITOR

Opera poetică

Ediție realizată de Valeriu MATEI
Itinerar biografic și bibliografie de Claudia MATEI
Prefață de acad. Mihai CIMPOI
Postfață de Theodor CODREANU

PREFAȚĂ

POETUL „CÂNTECULUI TRIST AL FORMELOR”

Valeriu Matei își adună poemele în antologia *Elegiile fiului risipitor*, ce apare la 51 de ani ai poetului, născut într-o zodie nichitastănesciană (el vede lumina zilei la 31 martie 1959, în familia lui Nicolae și a Sevastiței, „țărani cu școală românească”, mama remarcându-se ca o talentată povestitoare și interpretă populară), în satul Cazangic, județul Lăpușna, acolo unde Ștefan cel Mare își ținea căluții săi pregătiți pentru a străpunge hățișurile codrilor spre a-i întâmpina surprinzător pe dușmani, unde „*piatra și lutul/ a ființare sângeră sub bolți*” și unde, lângă Valul lui Traian, apare fantasma lupului dacic, care este substanțializarea „*lupului de jertfă*”.

Legătura sentimentală cu aceste locuri fabuloase, adâncită și nuanțată de înstrăinarea pe care a cunoscut-o în perioada studiilor la Moscova, a exmatriculării și exilării într-o localitate denumită Noul Ierusalim, au impus și marca existențială a demersului său poetic. *Stranietatea* (în sens freudian), nefamiliaritatea mediului în care este aruncat îl face grav-meditativ, elegiac și liturgic, neîncrezător în convenționalitate și teatralitate, în ludicul idealizat de postmodernism.

În *Prologul* la volumul *Somn de lup*, considerat „*cartea la care țin cel mai mult*” din simplul motiv, că exclus de la doctorantură, rămas fără acoperiș deasupra capului, etichetat ca antisovietic și naționalist de KGB, angajat cu un salariu simbolic la un mic muzeu de studiere a ținutului, înotând prin zăpezi de un metru și mereu hăituit de securiști, își suplinea absența de comunicare cu întreținerea unui cult al strămoșilor, reînviind imaginea țării sale „*divizată și lipsită de libertate*”. „*Două dintre amintirile copilăriei mele, mărturisește poetul, s-au convertit atunci în clipe de iluminare și de frumusețe – Valul lui Traian (linia lui superioară) ce trecea prin preajma satului meu, un loc fascinant, miraculos, monument antic șters de pe fața pământului sub ochii mei de copil (prilejuind atunci și apariția mai multor istorisiri despre comorile găsite de cei impuși de arhitecții regimului de ocupație să distrugă Valul) și piatra scrisă cu litere latine, pe care țărani din vecinătate au găsit-o nu departe de locul săpăturilor și au pus-o ca sprijin la fântână, piatră căreia, în jocul nostru copilăresc, îi curățam cu un bețișor sau cu o pană de găscă literele, fiind vrăjiți mai ales de meandrele misterioasei litere Q. Fără aceste amintiri înțelegerea acestei cărți nu ar fi deplină, cu atât mai mult că în ultimele decenii a devenit aproape o modă să-ți iai în bășcălie și strămoșii, și țara.*”

Mărturia poetului are o rațiune programatică; e, în fond, o profesiune de credință, o *ars poetica*, explicatoare a comportamentului său

liric, menținut într-un cadru al gravității și substanțialității ideatice. Mitul său personal se axează pe *trăire*, pe diltheyana *Lebenspsychologie*, pe acea *rănire* a ființei puse sub semnul unei determinări destinale. Identificarea cu lupul ține de o asumare a soartei, de structuralitatea cu „*durerea străbună*”: „*Lup singuratic, stăpân în codrul umbros,/ prin mine mai murmură durerea străbună/ și gloanțele atâtor hăitași îmi stăruie-n piept dureros,/ și-n sunet de corn, în sunet duios,/ mă cuprinde omătul vălurat sub lună.../ (...)* În goana hăitașilor zăpada scânteie,/ port la gât lanț sclipitor de lună/ și visez sânii tăi albi, femeie,/ eu, lupul de jertfă, lupul de sânge dat prăzii,/ când cu tâmpla rănită mai sânger pe-ntinsul zăpezii” (Somn de lup). Symbolismul lupului, animal psihopomp feroce, singuratic, care poate fi îmblânzit și făcut călăuză (în credințele noastre populare), conține sugestia pericolului fundamental, poporul român fiind născut, după Mircea Eliade, „*sub semnul Lupului, adică predestinat războaielor, invaziilor și emigrărilor*” (vezi Doina Ruști, *Dicționar de teme și simboluri din literatura română*, București, 2002, p. 231-232).

Lupul apare, la Valeriu Matei, nu doar ca un simplu arhetip, ci ca un complex cultural, ca un mitem polivalent, în care e codificat sentimentul destinului și singurătății, „*umbrei unei cruci*” ce urmărește ființa., credința că singura soluție salvatoare e puterea cântecului orfic și al frumuseții poemului: „*viscolește dens și neîntrerupt și ziua se face noapte -/ în avalanșa întunericului apare corbul lui Edgar Poe,/ fulguie ușor, fosforescent și noaptea se face zi,/ în lumina rarefiată imaginile-și pierd conturul,/ se aștern valuri de nămeți ca-ntr-o poveste nordică,/ urletul lupilor singurătății se aude până departe,/ muzica și culorile își adună simetria/ și frumusețea salvatoare zace înghețată/ pe câmpul alb al foi de scris*” (Pe câmpul alb). Salvatoare e și lacrima poetului „*dincolo de poem,/ de Logos și de tăcere,/ dincolo de raza de soare,/ de liniștea ce ascunde/ simfonia izvoarelor,/ dincolo de durerea divizării/ ființei, neamului, țării,/ dincolo de singurătate,/ de bucurie și de abis...*», se spune într-un poem dedicat lui Grigore Vieru (Lacrimă în pustiu).

La Valeriu Matei săgeata este unită cu ținta, lumea-i un amestec de apă, foc, ca la Empedocle, sufletul se arcuiește rebel, iubita e templul înălțat pe ruine. E o poezie a fervorii adolescente (“*Am vârsta, când încep să simt lumina/ și umbra stelei răstignite-n vid...*”, a ruperii timpului în două printr-un uriaș stâlp de foc, a unui dans pasional al ființei în care se proiectează umbrele vieții și neantului, umbra lui Christos însuși purtându-și crucea spre locul răstignirii, a unui mare Duh ce bate-n porți de taină.

Dacă *Stâlpul de foc* traduce ritualul trezirii firii și sufletului adolescentin, *Somn de lup* este expresia dacismului ancestral al sufletului proiectat în fantomele lupilor, aceste imagini fantasmagorice fiind călăuzite de un sentiment al pustiuului și noptii, pe care le-a cunoscut neamul nostru. Numele Moldova, Meosia, Altinum, Alba, Tyras, Tropaeum Traiani,

Enisala, Elhov, Istrios, Ibru sunt salbe materne în sângele poetului înfiorat de luptă, uitare și jertfă plătită.

“*Poet substanțial în descendență nichitiană*”, după cum observa Eugen Simion, Valeriu Matei îmbină două registre: tradițional și modern, fiind cuprins de “*febra unui gând împietrit*”, de angoasa vidului sau de tristețea senin-mioritică a lupului de jertfă.

Scriind cu o creangă de salcie plângătoare, după observația lui Alex Ștefănescu, înzestrat cu o inteligență artistică remarcabilă, marcat de influențe nichitastănesciene, Valeriu Matei este un “*poet cultivat și modern*”, ce-și “*estetizează cu bun gust emoțiile, le radicalizează expresiv, le transformă într-o viziune.*”

Valeriu Matei s-a reimpus în viața literară cu trei volume de poezii, apărute în 2003, *Dimineața marelui oraș* (selecție din culegerile mai vechi plus 13 poeme noi), *Grecia imaginară și Orfeu și singurătatea*. Viziunea sa poetică s-a apocaliptizat, s-a colorat în negru și în gri-ul de plumb bacovian, s-a pătruns de un aer vechi, involburat de albatrosul lui Baudelaire și de corbul lui Poe și sonorizat, la miezul nopții, de clopotele din San Marc ce vestesc îndrăgostiților lui Shakespeare timpul despărțirii. Poetul se scufundă într-o realitate bulversată, răsturnată, reflectată încâlcit într-o oglindă creată de realiști, unde se vede un imens gol în care se “*adună fâșii de neant pe socul statuii de zgură*”. Autoportretul lui reprezenta “*o cruce vie*” “*întrezărindu-se prin ceață/ ca o pasăre migratoare cu aripi rănite*”: “*o cruce de pământ peste mormântul gol/ sunt acum,/ în ziua cu visele crucificate*” (Autoportret). Orașul e și el proiectat bacovian: “*Orașu-i singur și-i al nimănui./ Îl înfiază iarna cu aspre geruri*” (Oră de priveghere); “*e lăncedă noaptea pe culmile sării/ e în orașul negru, strivit*” (Neguri); “*Orașul acesta e ca un cimitir/ în care defuncții s-au răsculat/ împotriva legilor morții*” (Semne); “*pe străzile urbei urātu-și încearcă/ partea de umbră ascunsă în zei*” (Pe străzile urbei). Secvențele realului citadin se scufundă într-un acord apocaliptic general: “*deodată/ orașul mi-aruncă în față rănile lui/ ascunse după înalte pancarte./ Orașu-i orfan, el e al nimănui,/ un Nero-l pudrează, alt Nero îl arde./ El plânge în zori cu turla spre ceruri/ și stolurile de păsări sunt lacrimi fierbinți,/ el își pune pe cap negrii nori când vin geruri/ ferecându-și făptura, scoțându-l din minți*” (Dimineața marelui oraș)

O formulă temerară propune Valeriu Matei în *Grecia imaginară*: sunt 12 replici la proiecțiile figurale barbiene ale *spiritului pur*. Mitopo(i)etica “*jocului secund*” bazată pe geometrie și extază, pe îmbinarea simbiotică a apolonicului și dionisiacului, pe o *Grecie imaginară*, identică *Isarlâcului* balcanic și concepută în chip nietzschean ca un tărâm orgiastic, este admirabil însușită și turnată în cunoscutele forme eliptice, sintetice, ermetizate. Mai mult decât atât: barbianismului tehnicist i se alătură

inserțiuni intertextuale eminesciene, folclorice, stănesciene postmoderniste (sunt parafrazate și moralele fabulelor lui Donici).

Valeriu Matei procedează subversiv în astfel de preluări mitopo(i)etice pro/antibarbiene, actualizând discursul “*jocului secund*” și relativizându-l prin mutări de accente, prin întregiri grotești și înscriindu-l în jocul existențial sau texistențial postmodern:”...*sens sacru – semnul singur scalpând transfigurat/ tumoarea texistenței tronând unde-se-tem/ uneltele umbrite în unghiul virusat;/ vai! vulturii vieții veghind wagnerian/ walhalla în westernuri vibrând xilofonit,/ xenomorfia frazei cu multă xantofilă,/ yarzi de xerografie-n yoghista de zambilă-/ zâmbiți, e zarea-n zâmbet și zarzăru-i zorit!/ polenul poeziei se pierde în zenit,/ pe pajiștile prozei plâng palide postume/ și drama dăinuiri destramă-un veac de spume...*” (secvența a patra a ciclului II *Mai dreapta cinstire a jocului existențial*).

Nota polemică se ascunde în aceste referințe la “*veacul de spume*”, la un veac “*putred*” hamletian și un “*verb putred*”, în relativizarea spunerii poetice a adevărului (“*nimic din ceea ce-i adevărul/ nu se citește cu adevărat*”) (*Prefață relativă la o teoremă absolută*) și a creării sistemelor, căci noile orizonturi barbiene ascund moartea “*anunțată/ poemului retras și marginal*” care “*dispare-n logos sobru ce-și desfată/ abisul senzual și cerebral*”.

Noutatea subversivă a poemelor “barbiene” ale lui Valeriu Matei constă în asocierea *dionisiacului* și *apolinicului* celui de-al treilea element: *satanicul* (bacovian). Viziunile trecute prin nuntirile cosmice, prin jocul texistențial, prin “*jocul existenței nou*”, prin zămisliuri de dogme izbucnite “*din hău în ghem/ de cifre la Göttingen*” din semne stinse, obosite sfârșesc în conștiința atotputerniciei neantului, care a înlocuit cosmosul clar, originar: “*cosmos clar, originar/ ce ne pierde în zadar/ aruncându-ne în sine/ din mult bine-n nu prea bine, // jocul existenței nou/ capătă prin noi ecou/ și pe sine se concepe/ unde moare-acolo-ncepe/ și are tristețe multă/ când nuntirea-i întreruptă/ iară cosmosul cu zare/ se transformă-n demâncare*” (Oul, I).

Nunta de regnuri pure pe arcul din Carpați e văzută și ea în culori satanice, firul de alior și cel de năgară care s-au nuntit se vor transforma în humă, “*germinând sub crusta cea de gheață/ lent veacurile sfintei seminții/ s-arunce spre înalturi altă viață/ de regnuri pure, rezistente, vii...*”.

“Multipla aparență și veșnica schimbare”, “eterna reîntoarcere a vieții”, fremătarea enormă și furtunatică a Orgiei (Orgiei “de ritmuri vii, de lavă, de freamăt infinit”), prefacerile mistice în clar de lună, ferecarea de curcubee, cununarea cu somnul, împresurările “de gânduri, de neliniști, de-adâncă înduișoare”, într-un cuvânt transcenderile – dionisiace ale “neprihănitelor zori” apar cenzurate, la Matei, de neantul devorator a toate.

Volumul se încheie cu un firesc “*epilog dogmatic*” și cu proiectarea ultimei dogme: “*Și-ți spun dogma cea din urmă-/ în hău viitorul scurmă/ cu sfială și cu frică -/ viitorul e pisică/ și de dai în el mai tare/ mereu cade în picioare*”. E un viitor implacabil, destinal, care nu poate fi împlânzit în chip dionisiac, ca la Barbu.

De reținut este schimbarea radicală de registru, elegiacul și șoptitorul de rugă devenind imprecativ, smulgător de măști, vitriolant. Poetul, grav și până acuma, se dedică satirizării acide, fără nici un element de condescendență: lumea e în continuă destrămare, e „*cu multe și diverse fețe*”, cu „*mereu alte ziduri șlefuite de aisberguri*” (Rătăcitori și ziduri); „*ritmul e tot mai alert și viitorul e mai aproape/ cu umbrele, tot mai dense, în cârcă - ducând pe brațe/ ca pe-un Graal, cupa socratiană/ spre buzele celor care vin să se nască*” (Povara umbrelor); apar, în imaginarul poetic, *corbii, hienele, viermele timpului, danemarca noastră* (putredă, întunecoasă), *mârțoaga, limacșii, pruritul general, struț-zebra cu schimbări spre cal* (a regimului roș, comunist).

Se configurează chiar un bestiarium, o scenă turnantă de personaje grotești, caragialești, dintr-un adevărat teatru al absurdului: „*agenții de circulație/ ancorați de bastoane ca de Arca lui Noe*”, „*cântăreții de ocazie/ cu melodiile gâlgând sub cerul gurii*”, „*uscători de prune*” cărora „*le alunecă din mâini/ bagheta de dirijare-a guvernelor*”, „*dolofanul peltic/ cu șampania imperială în nări*” (Ecuatorul umbrei). E o lume a nonsensului, în care temeurile sunt surpate și Dumnezeu *e mort*.

Această imagine nietzscheană apărea, în primele cărți, pe fundalul unei trăiri profund interiorizate a singurătății. Grupajul intitulat *Stea peste mare* ne aduce dovada unui debut premergător apariției primului volum, *Stâlpul de foc*, în 1988.

Începuturile poetice ale lui Valeriu Matei, surprinzătoare prin noutatea viziunii și a formulei mitopo(i)etice, datează, de fapt, din 1976 – 1977. Raportate la epocă, ele se diferențiază net atât de tabloul tematic general, cât și de modul în care se rostea discursul liric. Lipsesc cu desăvârșire spiritul înrobitor al tradiționalismului, ideologizarea la zi, ocazionalismul.

Poetul recurge mai degrabă la sugestia metaforică și muzicală specifică simbolismului, preferând misterul, vagul, disparentul, „*însemnul tainei de-nceput*”. Totul se atmosferizează, se topește într-o nuntire a elementelor, într-un „*cerc rotitor*” al mișcării, totul urmează „*un ritm etern*”. Poetul blaginizază și bacovianizează în același timp, deschizând și închizând totodată perspectivele: „*pământul nopții tremură sub stele/ ca un lăstun rănit de-atâta zbor,/ în miezul lui transpar zvâcniri rebele,/ largi zăriști de lumină erup spre cer și mor*”, „*născuți/ sub sărutul crucii/ celor patru orizonturi,/ într-un spațiu uitat/ de Dumnezeu și de speranțe*” (Povara

noapții); „*Fum, ceață, neguri și smoală/ în ceruri și pe pământ./ Singur în casa-mi mutilată și goală/ din disperare murmur un cânt*” (Calendare).

Po(i)etica lui Valeriu Matei se distinge printr-un intelectualism fin, estetizat, fără glacialitate rațională, manifestat și într-un citadinism elevat. „*sistemul perceptiv și reacțiile frapante sunt și rămân ale unui citadin, oponent însă de plano hibridului și râvnind orizontul liber*” (Constantin Ciopraga).

Demersul intelectual se concretizează, în special, după dialogul cu Ion Barbu, în expresii aforistice care surprind mersul peste lucruri a Ideii, după cum constata cu perspicacitate același critic: „Perspectiva rezonator-intelectuală, pregnantă, favorizează - în mai toate plachetele - limbajul aforistic generalizant. Incizii cu finalitate cogitativă, ca următoarele, ar putea fi materie de eseistică:

- *Libertatea de a trăi poartă-n cârcă libertatea de a spune* (Povara umbrelor).
- *Noapțile singurătății sunt abisale* (Ecuatii lirice în ultimul deceniu).
- *Realitatea e mereu revopsită* (Cu mâinile curate)” (în *Convorbiri literare*, nr.9, 2006).

Discursul filosofic se susține cu un vizionarism și cu o bună ordonare compozițională, care contrapuncează gravitatea și solemnitățile sau oracularitatea. „*Contemporan cu Orfeu*”, este un „*postmodernist moderat*”, constată criticul, precizând că așa cum „*cuvintele se leapădă de înțeleșuri*”, menirea creatorului este aceea de a fi un „restaurator sagace”, „revenirea la sacral și puritate” fiind „*o reconquista*”.

Valeriu Matei este, esențialmente, un foarte inventiv intercultural, personalizând intertextul, transformându-l de fapt, ca în cazul replicilor contrabarbieni, într-un mod de a dialoga cu poezii, pe care îi subsumează programului său estetic. Își însușește astfel creatorul modelul rimbaldian de poet tânăr („*Sunt tânăr, ochii mei ating/ lama piezișă a razelor de soare/ cu setea unor ramuri ce se frâng/ peste izvorul susurând răcoare*” – *Șaptesprezece*), modelul nichitastănescian de poetică metalingvistică și intelectualizată („*fatalitate și orbire... alineată în reala/ succesiune-a vieții neînsemnate/ ca un soldat-prizonier - râvnita libertate, // e întuneric în a fi și scânteieri în ne-ființă/ consoana umbrei devorează/ în somn luminilor vocala/ iradiind și scânteind/ cu nimb cernit de suferință...*” – Imposibilul Demiurg), modelul bacovian de sugerare chintesențială a stării sufletești („*Noapte. Pustiu. Spovedanii. Căință./ Tristețe profundă - palid lămâi./ Nu mă atinge, nu-mi rupe ființa moarte a nimănui.// Singurătate. Nesomn. Depărtări./ Corul de îngeri vesti miezul nopții./ Nu mai răzbate spre alte zări/ strigătul meu clătînând arcul bolții*” - Noapte. Pustiu. Spovedanii. Căință.).

Lectura marilor filosofi i-a modelat structura antinomică, contrapunctică a discursului mitopo(i)etic: „*mă întâlnesc cu viața/ ca nou-*

*născutul ce se lovește de aer/ descătușând primul strigăt// o accept cu nesăț
-/ imensă și nepăsătoare -/ îmi aduce deznădejdea// învăț astfel
singurătatea tumultului/ și iubirea pentru formele ei/ ce mă împrejmuie//
dezarmat sunt în fața ta, viață,/ ca o lacrimă a tăcerii/ și, în miezul tău
abrupt -/ iluminat de armonie -/ îmi murmur iubind disperarea/ ca pe o
rugă veche/ a unui clavier dezacordat” (Impact).*

Valeriu Matei con-figurează, cu mijloace specifice peisaje sufletești filosofice, bazate pe paradoxuri, pe o înlănțuire a contrariilor conform principiului *coincidentia oppositorum*.

Elegiile fiului risipitor (1979 – 1980) reconfirmă predispoziția poetului spre filosofie sub formă de peisaj sufletesc paradoxal, constituit din reliefuri diverse – realiste și suprarealiste, împădurite și golașe, urcătoare și coborâtoare într-o undulare mioritică/blagiană. E, așa cum obișnuiește poetul în ultimul timp, o replică la *Elegiile din Duino* ale lui Rilke sau la *11 Elegii* ale lui Nichita Stănescu?

E mai degrabă expresia odiseii veșnicei căutări a sinelui de către un eu ce încearcă să se recupereze din alterități și facticități, din eminesciana „herghelie de întrebări”, din alunecările glisante ale înțelesurilor spre neînțelesuri. Este angajarea în devenirea ființei, în revelarea heideggeriană a propriului eu (*Ereignis*), care este luminare a ființei și, totodată, a spațiului și timpului într-un loc privilegiat.

Acest loc este, însă, al indeterminatului și incertului, al ciudatei întâlniri a marginii și nemarginii, ale lui *ceva* ce ni se dă și a nimicului care ne ia totul, al schimbărilor neîncetate a formelor care întunecă forma pură, al „*lumii întâmplărilor de dinaintea noastră*”. E vorba de conștientizarea faptului că „*chiar dacă suntem măsura faptelor noastre, totdeauna/ mai mult suntem înfăptuiți/ decât făptuim*”, că lumina numelui nostru „*pe care ar trebui să-l purtăm*” e „*ca un fluviu măreț și demn ce duce/ spre izvorul dintâi*” și „*poartă, precum semințele, întregul adevăr al sângelui/ însemnat cu pecetea destinului*” (Întâia elegie).

De ce măcinarea și risipirea, de ce captivitatea neliniștii căutărilor „*când de-un secol se tot trâmbează că Dumnezeu a murit*”, de ce întrebarea asupra unui înțeles când „*toate se repetă mecanic și plictisitor*”, când „*ziua de ieri și cea de mâine/ stau la limita alegerii libere/ ca doi câini flămânzi*”? E totuși o renaștere a luminii „*ce ne deșteaptă și ne înalță*”, e o lipsită de mefientă apropiere de propriul sine prin înstrăinarea de „*captivitatea prezentului*”, e, totuși, o sisifică reluare de întrebări cu speranța unei lumini, e, totuși, lumina zilei ce se naște și veghează chipul iubitei, e, totuși, senzația securizantă că poetul, împresurat de ritmul ascuns al luminilor și de muzica nesfârșită a sferelor, este „*o petală în tremur/ pe brațul trandafirului*”, e, totuși, o firavă nădejde că în lupta dintre frumusețe și înțelepciune în care învinge moartea, apare și „*o simplitate cumplită a descoperirilor*” și „*necuprinsa tăcere a înțelepciunii*”.

Toate se adună, până la urmă, în pacea unei unități a trandafirului lumii: „tu, sublimă promisiune a zeilor, trandafir al lumii,/ aduni dincolo de patimile vieții de aici/ tot ce-i spirit și esență tare/ în ființa neamurilor,/ luminile înalte ale vieții/ celor care prin faptele lor/ sunt fără de moarte,/ roua cerească a mântuirii,/ iubirea de dincolo de patimi,/ înțelepciunea sacră a începutului și sfârșitului” (Elegia a șasea).

Locul privilegiat e spațiul unde „taina cea mare/ e-n lipsa însemnelor tainei”, unde „privirea orbește de prea mult văz, de simplitatea divină de-a fi mereu în afară”, unde „rătăcit în lumină” poetul se întoarce și „spre-nserarea din lucruri/ însingurat și mai liber ca totdeauna”. Revelările se ocultează, lovindu-se mereu de factităși: „vreau să cuprind/ piatra care mă împiedică să trec,/ o ating – e mormântul tatălui meu;// însetat, vreau să sorb/ roua pajiștilor,/ o ating –/ sunt lacrimile mamei;// duc la buze/ bobul de grâu/ și sărut/ chipul Mântuitorului;// ascult vânturile, ascult ploile/ și simt cum cade noaptea peste orizont/ ca un nou înțeles al liniștii –// orbirea e o lumină/ avidă de static” (Elegia a șasea).

Reunite într-o singură viziune, aceste peisaje sufletești ale revelații/ ocultării propriului sine, ne aduce efigia unui poet prins, ca în tablourile fratelui său Iurie Matei, între un concret foarte real și un nonconcret ireal, mustind de semnificații alegorice și parabolice, avântat în spiritul ascensionalității solare dacice, dar și oprit, ca și căderile cetății eterne a Romei, în istorie – de la mărire la cădere, copil rimbaldian al firii înspăimântat de propria fragilitate de trestie gânditoare, cenzurat de tăcerea înțelepciunii, dar și cuprins de o mânie etică la vederea figuranților din teatrul absurd (și politizat, caragializat) al lumii (basarabene), Valeriu Matei este un poet al singurătății sfâșietoare din care se arată neantizatoarea neființă, dar și poetul acestui neam (în sensul lui Goga și Vieru) făcând și o *Descriptio Patriae*, plină de pathos patriotic/ sentimental și de legământ filial efuziv („Ca o rodie tăiată în două/ de spadele întunericului,/ ca o lacrimă în cădere,/ ca un strigăt ce țintește moartea –/ Patria mea tu ești”); este un poet care se transferă ușor (conform semnificației arhetipale a lupului) din tărâmul profan în cel sacru, dominat de Idee și Credință; este un poet care se poate încredința discursului meditativ epic, cu tirade retorice baroce, arborescente, dar și concentrării miniatural-aforistice: „steaua nopții cea singură,/ tăcerea cea singură,/ întunericul fără de soartă/ mă pândesc dintr-un ochi/ fără culoare,/ fără lumină,/ fără de trup;// ca un zid al neființei - întunericul,/ fără sfârșit - tăcerea,/ rece steaua;// inima se zbate/ ca un clopot fără de limbă” (Crochiu).

Printr-un asemenea discurs mitopo(i)etic se reflectă luminile, umbrele și penumbrele ființei, Valeriu Matei se înscrie în contextul modernității, ajutat și de un limbaj care „necesar și dirijat în mod necesar, instituie pentru scriitor o condiție sfâșiată” (Roland Barthes). Singurătatea produce și o solitudine alienantă a limbajului care nu se cunoaște pe sine, căzând în

neființa neînțeleșului, în spațiul dintre „neantul negru din capul meu” și „limpezimea mărilor”, spațiu al „cuvintelor topite prin nerostire”, spațiu în care „în orbitoarea explozie a luminii/ întunericul germinează/ ca o sămânță sub crusta înghețului”: „neputincioasa-mi limbă/ naturii moarteaș da-o/ precum Scaevola și-a dat/ mâna focului// să ardă/ în revărsarea lavei,/ să înghețe/ pe aisbergul prezentului/ și să învețe a numi/ dând viață” (Tristul cântec al formelor).

Valeriu Matei cel care scria prin 1984-1985, la Noul Ierusalim, nu departe de Moscova, unde era de fapt exilat, *Decriptio Patriae* cu evocarea și invocarea unor locuri și personalități din istoria românilor: Sarmizegetusa, Posada, Podul Înalt, Călugăreni, Câmpia Turzei, Albei-Iulia, a lui Deceneu, Porumbescu și Eminescu, a “sfâșierii din 1940”, s-a impus, în context mitopo(i)etic românesc, ca un poet ce cultivă modul intelectual al Lirei în sens barbian și nichitastănescian.

Cei doi patterni declarați ai săi îl vor îndruma – părintește – pe făgașele, intersectate chiasmatic, ale vechimii mitologice (dacice) și (post)modernității metalingvistice, în care cuvintele se îngână cu necuvintele, iar memoria (inter)culturală îmbie la inserturi referențiale, adică la intertextualitate. Cel cu care s-a intertextualizat, într-o întregă carte, este Ion Barbu, poetul care s-a închinat, după propria mărturisire, versului care aduce “o lume purificată până a nu mai oglindi decât figura spiritului nostru”.

Inteligența, remarcată de mai mulți critici, nu s-a rezumat la “*complexele de cultură*”, ci și la un mod artistic nativ, moștenit, evident, de la mama sa, Sevastița, mare povestitoare, care asigură fluența, plăcerea barthesiană a textului și, totodată, disciplina și exactitatea lui carteziană. (Iată că din dedesubturile structurale se ivesc alți doi patterni, apropiați și paronimic: Barthes și Descartes.)

S-au depus eforturi deosebite de clasificare tipologică și fenomenologică: cărei orientări se afiliază Matei: tradiționalismului, neomodernismului, postmodernismului (optzecist), transmodernismului?

S-ar putea să fie o încorporare programatică eteroclită?

Bineînțeles că da, cu precizarea – care se cere imperios – că totul se adună la el într-o sinteză originală și originară, într-o mitologie a personalității sale, despre care vorbește același Roland Barthes, care ascultă doar de lăuntru constituțional al poetului de tânăr aed, precum se credea tot la 1984: “Tânăr aed – nu vreau s-ascult preziceri / că dragostea-mi voi pierde în curând / și din Infern re-ntors, rănit și-nfrânt, / voi fi eu însumi pradă sfâșierii. // Nu vreau s-ascult preziceri. Înfloresc / cireșii și-nverzește iasomia / și-n țara-mi sfâșiată urmăresc / singura pradă sacră – poezia”.

“*Singura pradă sacră*” – poezia – vine să consfințească un mod ontologic aparte, propriu căutătorului de esențe barbiene, rostite ingenuu sub semnul prăzii capturate cu sus-numita inteligență.

Țintele acestei vânători intelectuale se schimbă mereu și iată-l pe poet, la ora aceasta a deplinei maturități estetice, pornit să proiecteze, într-o nouă mitologie a sa, geneza lumii (*Ziliada*). Îmbrățișează, astfel, paradigma neoromantică a actului poetic sinonimizat cu actul auroral al genezei.

Ce face acum poetul? Valorizând câteva substraturi structurale-biblice, ezoterice, personale – , el își concepe poemul “nașterii” ca pe “o șansă de perpetuare a morții”, ca pe o cădere cioraniană în istorie a “începutului începuturilor”. El urmărește, visceral, instaurarea “jocului rațiunii neprihănite”, a fricii, a luminii și umbrei, a înseși nașterii și morții ca spectacol ființial, a somnului, a iluziilor, a “comediei calvarului”, a cunoașterii și necunoașterii, a “vârcolacilor îndoielii”.

Totul încapă într-o “bizară alcătuire a ființei” cu un “ritm al întemeierii și-al stingerii” cu alternanțe dialectice ale “marginii” și “noului miez”, ale rănilor vechi și rănilor noi, ale îngrijorării, tristeții cu bucuria cunoașterii hărăzite doar zeilor.

Ziliada e panorama existențializată a lumii, e însăși scrierea de poem care cuprinde geneza și partenogeneza evoluției: “risipiți în lume ca niște izvoare/ din care beau sufletele însetate,/ poezii adevărilor tale/ sunt noul liant între ziua de astăzi/ și viitor; în rostirea lor/ semințele cuvintelor au aripi și cuprind/ uscatul și apele, înaltul și adâncul, rodesc și duc la împlinire/ fructul dezlegării înțelesurilor” (Ziua a douăsprezecea).

Luând în considerație modul în care și-a structurat volumul de sinteză însuși poetul, descoperim o unitate holistică în ciuda schimbărilor de formulă și registru, poezia sa trădându-și modernitatea, transmodernitatea mai degrabă decât postmodernitatea (spune Theodor Codreanu) și printr-o deschidere interculturală și – bineînțeles – intertextuală spre Marele Text al poeziei românești și universale, spre altitudinile rarefiate, barbiene ale Ideii, dar și spre zonele de jos ale limitelor existențiale, scriind și poezie ocazională în care confruntă politicul cu eticul, dată fiind și angajarea sa în lupta pentru idealurile naționale, adevăr și limba română (în calitate de arhitect al Renașterii basarabene, de fondator al *Frontului Popular*, de deputat și vicepreședinte al Parlamentului R.Moldova).

Omul Cetății completează organic, conform statutului obișnuit în spațiul basarabean, Poetul.

Acad. Mihai CIMPOI

1 – 2 mai 2010

VALERIU MATEI. ITINERAR BIOBIBLIOGRAFIC.

- 1959 Se naște la 31 martie, în comuna Cazangic, județul Lăpușna, Basarabia în familia lui Nicolae (1922 – 1981) și a Sevastiței (n. Cătană, 1924-2009), țărani cu școală românească. La vârsta de cinci ani mama îl învață să scrie și să citească atât cu alfabet cirilic, cât și cu alfabet latin.
- 1966 – 1974 Urmează școala medie incompletă din satul natal, astăzi gimnaziul *Mihai Viteazul*; redactează revista literară a școlii *Luceafărul*, avându-i profesori de limba și literatura română pe Ion Ețco, Larisa Chirilencu și Victor Păvălache. În 1973 debutează în presa pentru copii, dar bucuria debutului nu ține prea multă vreme - P.Meniuc, redactor la revista unde trimite versuri îl îndemnă să „*nu mai scrie versuri triste*”, sfătuindu-l: „*ar fi bine să te inspire viața luminoasă de azi*”.
- 1974 – 1976. Urmează școala medie românească nr. 2 din or. Leova, pe care o absolvă cu medalie de aur; se remarcă în cadrul olimpiadelor din Republica Moldova la limba și literatură română și istorie (profesori: Polina Păduraru și Nadejda Haraba).
- 1976 – 1979. Este student la Universitatea de Stat din Moldova, facultatea de istorie; frecventează cenaclurile literare *Mihai Eminescu* (de la Universitate) și *Luceafărul* (redacția ziarului *Tineretul Moldovei*); se împrietenește cu poeții Nicolae Dabija și Leonida Lari; îl cunoaște pe poetul Pavel Boțu, prim-secretar al Uniunii Scriitorilor din Moldova, care îi apreciază versurile dar pentru a debuta în volum îi cere să scrie cel puțin un poem „*despre temele mărețe*”; renunță la ideea debutului în volum cu *Stea peste mare*.
- 1979 – 1983. Studiază la Universitatea de Stat *Mihail Lomonosov* din Moscova, facultatea de istorie, catedra de etnologie, pe care o absolvă cu excelență, susținând o teză despre valoarea istorico-etnologică a operei lui Nicolae Milescu Spătarul. Debutează matur în 1980 cu poezii în ziarul *Tineretul Moldovei* din Chișinău. Cunoaște elitele culturale și literare nonconformiste de la Moscova și Sankt-Petersburg, printre care își face mulți prieteni. În 1981 îi cunoaște pe Laurențiu Fulga, Mircea Ciobanu, Anghel Dumbrăveanu, Ion Cocora ș.a.; publică versuri și în presa literară din România (*Orizont*, Timișoara, *Luceafărul*, București, *Cronica* și *Convorbiri literare*, Iași, *Tribuna* și *Steaua* Cluj-Napoca, *Transvania* Sibiu, *Familia*, Oradea ș.a.). În octombrie 1981 după o suferință îndelungată se stinge din viață tatăl Nicolae. În 1982 revista *Utunk* de la Cluj-Napoca îi publică primele versuri traduse în maghiară de Ștefan Szabo.

- 1983 Este exclus de la doctorantura aceleiași catedre pentru antisovietism și naționalism; sprijinit de profesorii de la catedra de etnologie pe care o absolvise și de unii colegi de universitate, reușește să se angajeze doar în calitate de cercetător științific inferior, cu cel mai mic salariu din sistem, la muzeul de studiere a ținutului din or. Istra (fosta mănăstire Noul Ierusalim), unde va rămâne până în 1987.
- 1985 După cinci ani de trecere sub tăcere, versurile sale încep să apară (e adevărat, trunchiate) în publicațiile literare de la Chișinău. I se acordă premiul pentru poezie al revistei *Orizontul (Columna)*.
- 1986 În ianuarie îl cunoaște la Moscova pe Ioan Alexandru, se împrietenește cu Grigore Vieru și Liviu Damian, prezintă manuscrisul volumului de poeme *Stâlpul de foc*. În prestigiosul almanah științific moscovit *Pamiatnâie knijnâie datâ*, apare studiul său Nicolae Milescu Spătarul; participă la conferințele științifice consacrate operei milesciene organizate de Academia de Științe de la Chișinău și de Universitatea din Irkutsk cu prilejul împlinirii a 350 de ani de la nașterea Spătarului Nicolae Milescu. În almanahul de literatură universală *Meridiane* din Chișinău publică traducerea *Iluminațiilor* lui Arthur Rimbaud.
- 1987 Este printre protagoniștii evenimentelor de la Uniunea Scriitorilor din Moldova, care pun începutul *Mișcării de renaștere națională*. Piesa de teatru *Prologul* este premiată la concursul de dramaturgie al Ministerului Culturii și se montează pe scena Teatrului Național *Mihai Eminescu* din Chișinău (regie: Ion Bordeianu, muzica: Tudor Chiriac; în rolul titular, marele actor Valeriu Cupcea). Prezent cu un amplu grupaj de poeme în *Cartea Poeziei - 1987*, apărut la editura *Literatura artistică* și în antologia *Constelația Lirei*, selecție de Ioan Alexandru, Arcadie Donos și Mircea Tomuș, editura *Cartea românească*, 1987.
- 1988 Apar la editura *Literatura artistică* din Chișinău volumul de poezie *Stâlpul de foc* (cu o prefață de Gr.Vieru) și nuvela istorică *Peregrinările și suferințele spătarului Neculai din Milești*. Este printre fondatorii *Mișcării Democratice*; un juriu condus de poetul Ioan Alexandru îi acordă premiul pentru poezie al revistei *Transilvania*. Devine membru al Uniunii Scriitorilor și membru al Uniunii Teatrale din Moldova. În iulie-august 1988 vizitează pentru prima dată România la invitația Uniunii Scriitorilor; însoțit de poetul Ioan Alexandru vizitează mănăstirile din nordul Munteniei și al Moldovei, Transilvania și Maramureșul. La 25 septembrie 1988, se căsătorește cu Claudia Postică, profesor de limbă și literatură română. Îi cunoaște pe poeții francezi Henry Deluy, Emmanuel Okkar, Marie Etienne și Olivier Cadiot pe care îi invită la Chișinău și din ale căror versuri traduce în limba română.
- 1989 În luna mai participă la crearea *Frontului Popular din Moldova*, este membru în Consiliu și în Biroul Permanent, purtător de cuvânt al

- formațiunii. La 8 august se naște fiica Mușata. Scrie documentul final al primei Mari Adunări Naționale *Despre suveranitate și despre dreptul nostru la viitor*. Apare, în compendiu, studiul *Opera lui Nicolae Milescu Spătarul – sursă pentru studierea etnologiei istorice a popoarelor Siberiei și Extremului Orient*.
- 1990 Apare la editura *Hyperion* din Chișinău volumul de versuri *Somn de lup*; devine membru al Uniunii Scriitorilor din România. Este ales deputat în Parlamentul de la Chișinău, președinte al Comisiei parlamentare pentru mass-media, membru în Prezidiul Parlamentului. Participă, din partea R.Moldova, la conferința CSCE (OSCE) *Dimensiunea umană* de la Kopenhaga. La invitația comunității românești din Germania vizitează universitățile din Freiburg, Heidelberg și Tübingen, unde îi cunoaște pe Eugeniu Coșeriu, Paul Miron, Klaus Heitmann. Participă la negocierile cu diriguitorii URSS privind așa-zisul „nou tratat unional”. La 16 decembrie conduce cea de-a doua *Mare Adunare Națională*, scrie *Proclamația (Document final)* adoptat de această adunare, act ce proclamă independența românilor din teritoriile ocupate și anexate de sovietici și dreptul lor de a se reuni cu România. Devine președinte al *Alianței 16 Decembrie* ce întrunește mai multe partide și organizații democratice care sprijină dezideratul reunificării. Revista de limbă germană *Neue Literatur*, nr.7/8, 1990/91 inserează mai multe poeme traduse de Helmuth Britz.
- 1991 Apare în limbile română, rusă, engleză și franceză culegerea de documente *Pactul Ribbentrop – Molotov și consecințele sale pentru Basarabia* (în colaborare cu V.Văratîc și I.Sișcanu). Este autorul principal al *Declarației de Independență a Republicii Moldova* față de imperiul sovietic; act ce derivă din documentele aprobate de Marile Adunări Naționale din 1989 – 1990 și care este adoptat de Parlamentul Republicii Moldova la 27 august 1991. I se conferă *premiul George Bacovia* al revistei *Ateneu* (Bacău). Vizitează SUA, participă ca invitat al României la ședința Consiliului de Securitate al ONU, poartă discuții la Departamentul de Stat și în Congresul American în vederea recunoașterii desprinderii Basarabiei de imperiul sovietic. Participă, la Paris, la lucrările conferinței *Asociațiilor francofone de prietenie și relații*, la întoarcere participă la crearea *Alianței Franceze din Moldova* al cărei președinte de onoare va fi timp de 12 ani.
- 1992 Participă la războiul declanșat de Federația Rusă împotriva R.Moldova. I se decernează premiul publicațiilor *Flacăra*.
- 1993–1994 Este directorul editurii *Hyperion*, redactor-șef al săptămânalului *Mesagerul*; membru în *Biroul Permanent al Congresului Intelectualității* (devenit ulterior *Partidul Forțelor Democratice*). Prezent în antologia de poezie românească, tradusă în macedoneană

- de Dumutru M.Ion, *Zlatna lajița*, apărută la editura *Kultura* din Skopje, 1993.
- 1994 Apare la editura *Junimea* din Iași volumul de versuri *Moartea lui Zenon*, ilustrat de marele sculptor Ion Irimescu. Este reales deputat în Parlamentul R.Moldova pe listele Partidului Forțelor Democratice al cărui președinte devine în același an.
- 1995 I se conferă *Marele premiu Nichita Stănescu pentru poezie română contemporană*; prezent în antologia *Portret de Grup*, apărută la editura *Arc*.
- 1996 I se acordă premiul *Mihai Eminescu al Academiei Române* și premiul pentru poezie al *Academiei Internaționale Mihai Eminescu*; refuză ordinul *Meritul civic*, conferit în R.Moldova; candidează în alegerile prezidențiale din R.Moldova (9,83 la sută din sufragii); prezent în antologia franco-engleză *Une anthologie de la poésie moldave / An anthology of moldavian poetry*, apărută la editura pariziană *L'esprit des péninsules*.
- 1997 Prezent în antologia *O mie și una de poezii românești*, realizată de criticul literar Laurențiu Ulici la editura bucureșteană *Du Style*.
- 1998 Este reales deputat în Parlamentul R.Moldova pe listele *Partidului Forțelor Democratice*, vicepreședinte al Parlamentului și președintele Comitetului de cooperare R.Moldova – Uniunea Europeană; este unul dintre liderii *Alianței pentru Democrație și Reforme*, care formează Guvernul. Prezent în antologia poeziei românești, tradusă în limba suedeză de poetul Ion Miloș, *Vid tystnadens bord*, editura *Symposion*, Stockholm, 1998.
- 1999 Prin trădarea grupării conduse de Iu.Roșca și alierea acestuia cu partidul comunistilor și cu gruparea dirijată de președintele R.Moldova P.Lucinschi se crează o nouă majoritate parlamentară, ce declanșează o acerbă campanie de distrugere a ADR și de denigrare a lui Valeriu Matei; la 9 noiembrie Guvernul ADR este demis.
- 2000 I se conferă medalia *Mihai Eminescu* (România).
- 2002 I se decernează marele premiu *Nichita Stănescu* al municipiului Ploiești pentru *Opera Omnia* și *Trofeul Nichita Stănescu*.
- 2003 Apar volumele de versuri *Dimineața marelui oraș*, *Orfeu și singurătatea* și *Grecia imaginară*. Prezent în antologia *Singular destinies, Contemporary Poets of Bessarabia*, selecți și traducere Cristina Cârstea, Adam A.Sorkin și Sean Cotter, editura *Cartier*, Chișinău, 2003.
- 2004 I se conferă *Ordinul Național Steaua României în grad de Comandor*. I se decernează premiul pentru literatură al diasporei române din Germania; prezent în *Antologia poeziei românești de dragoste*, apărută la editura constănțeană *Ex Ponto*.
- 2006 Se reeditează la editura bucureșteană *Semne*, cu prilejul împlinirii a 1900 de ani de la încheierea războaielor romano-dacice, volumul *Somn de lup*.

- 2007 Este director pentru proiecte și programe al Uniunii Scriitorilor; i se acordă premiul *Frontiera Poesis* la Festivalul *Poesis* de la Satu Mare.
- 2008 La editura Fundației culturale *Poezia* din Iași apare volumul *Ziliada (Cartea I)*; premiul pentru poezie al Uniunii Scriitorilor din Moldova.
- 2009 La editura bucureșteană *Biodova* îi apare volumul *101 poeme*. Prezent în *Antologia sonetului românesc*, realizată de poetul Radu Cârnci și apărută la editura Muzeului Național al Literaturii Române.
- 2010 La editura ieșeană *Feed Back* apare o nouă ediție a volumului *Somn de lup*, iar la editura *Princeps Edit* apare, în colecția *Ediții critice* antologia de poeme *Elegiile fiului risipitor* (premiul Uniunii Scriitorilor la Târgul Internațional de carte de la Chișinău din aprilie 2010 și Premiul *Cartea Anului pentru poezie* la Salonul Internațional de Carte - 2010). Este decorat cu distincția supremă a Republicii Moldova *Ordinul Republicii*.

Claudia MATEI

STEA PESTE MARE

(1976-1978)

ȘAPTESPREZECE

Sunt tânăr, ochii mei ating
lama piezișă a razelor de soare
cu setea unor ramuri ce se frâng
peste izvorul susurând răcoare.

În codrii seculari stejarii cad
loviți cu îndârjire și cu ură
și râul suferinței n-are vad
pentru cei dați Siberiei de zgură.

Păsări rănite - ei revin mereu
acasă... și destinul îi învinge,
frica exilului apasă greu
revoltele ce clocotesc în sânge.

Mocnesc tăceri, destinul cariat
e-mpodobit cu false diamante
și-n nopți de plumb doar plânsul înfundat
acoperă mărturisite șoapte.

Mai bine șoim să fiu - în zbor
o clipă în zenitul lumii -
decât strivit sub un picior
ce-l cântă lașii și nebunii.

31 martie 1976

CLAR DE LUNĂ

în licărirea lunii se destramă
tremurătoare umbre peste lacul
încremenit la margine de codru

copiii câmpurilor, arși de soare,
se scaldă printre trestii vălurând
oglindea plumburie-a apei

și luna-i urmărește-nfiorată
de pe coline unde vântul serii
își risipește ultima sa boare

iulie 1976

ECOUL

În noaptea-nstrăinării cea fără de lumină
beau apă din izvorul cu undă cristalină
ce-l mai păstrează încă sub flamură străină
maternă limba noastră.

Mi-e teamă acum când raza speranțelor asfinte
că ți-aș uita aroma și aș muți-n cuvinte
și știu că vine-nghețul și liniștea ne minte
sub zariștea albastră.

Mi-e sete ! – strig în noapte când seceta sporește
și-n cruntă disperare ecoul risipește
zid plumburiu de ceață și lașă renunțare
și negura uitării ce fâlfâie pe zare.

1976

ÎNDEMŢ

1.

Sensuri noi se-ascund în verbe
ca-ntr-un nor purtând pe zare
sevă pentru firul ierbii
arşiţa să nu-l doboare.

Atâtea încă nu le-am spus!
Povara timpului ne-apasă,
heralzii negurii ne-au dus
departe de altar şi casă.

2.

Ce dor uneori ne adună
în iureşul fără popas?
Biserica neamului sună
din ultimul clopot rămas.

Se conturează pe zare
dangătul lui sângerând -
nestăvilită chemare
beznele reci destrămând.

Când jugul pe umeri te-apasă
şi orice speranţă-i târzie,
când nu ai nici pită, nici casă
şi nimeni durerea-ţi n-o ştie,
în noaptea sinistră, barbară,
străin şi de neam, şi de ţară,
umil disperat, nu uita -
şi în temniţa pustie
sufletul poate cânta.

august 1976

STELE

când venea de dor cuprinsă -
ca o lumânare aprinsă
codrii înălțau pe zare
roua-n lună sclipitoare,

pleoapele când mi-atingea
lacul se însenina,
unde line legănând
stele-n tremur peste prund

1976

SEMINȚELE

trece toamna cu pași reci
peste-a codrului poteci –
mers de negură, ușor,
umbrind patimă și dor,

o ploaie pieziș-răzleață
ca o lacrimă de gheață,
presară mărgăritare
peste frunze rotitoare
să se mistuie ușor
în drojdia humelor

iar departe-n culmea zării
păsările pe aripe
poartă-nsemnele plecării -
unghi ce stă să se-nfiripe;

razele se zbat prin ramuri
să-și găsească loc spre seară -
cu strălucitoare flamuri
frunza moartă o-nconjoară
și se pare pentru-o clipă
că sub veștedul covor
sfidând crâncena risipă
inimi bat încet, ușor -

sunt însemnele ascunse
că-n tăcerile-împietrite
își aștern loc pentru vise
semințele rătăcite

ca din nou, la primăvară,
purtând sevele din glie
să țâșnească spre înalturi
ca un tril de ciocârlie

septembrie 1976

GENEZĂ

s-a lovit piatra de piatră
pân' lumină s-a făcut
pulberea curgând ca apa
bună de băut

s-a lovit fierul de fier
până fierul s-a topit,
s-a prelins precum un cer
peste hăul risipit

s-au lovit lucruri și nume
până sine s-a făcut
sufletu-mi gonind spre lume
ca un râu nestăvilat

1976

FLOARE DE IN

Floare albastră - floare de in
cer legănat pe-o tulpină subțire,
dragii mele am să-i închin
cântecul de iubire.

Viața ta scurtă - al dragostei veac
va dăinui cât sorocul,
nemărginitu-ți azur e un leac
ce ne aduce norocul.

Când te vei stinge în toamnele reci,
prin firul tău cel subțire
lacrimile trecerii să le seci
destrămându-le-n fire,

pânză de aur să le aduni -
ie să-și facă iubita,
mireasma ta s-o poarte la sâni
să-i lumineze ursita.

1976

DOAR UMBRELE

În orășelul de pe malul Prutului
casele-au plesnit de-a curmezișul
ca cireșile după ploaie.

Pe caldarâmul vechi
pașii în noapte au ecou
de picătură chinezească
atunci când condamnatul
e pe sfârșite.

Nici o lumină. Nici o speranță.

Doar umbrele străjerilor
pe malurile râului interzis.

6 martie 1977

PĂMÂNTUL

1.

la orizont conturul vag și-arată
cu magme reci și-albastru în tumult -
corabie a cerului ce poartă
cenușa unor evuri de demult,

pe unde largi el duce simetria
ghețarilor la poli încremeniți,
veșmânt de nori ce-i farmecă rotirea
și munți trufași de vânturi zdrențuiți

2.

rostogolit prin pârguirea
de stele încă neînfiate,
o lacrimă-n nemărginirea
de galaxii abandonate
la capătul expansiunii
ce a cuprins mecanic, trist
convalescențele genunii
și clipa-n care mai exist;

singur ca noaptea-n prag de moarte,
noi zări râvnind orgolios,
lavă ascunsă - jumătate
și-o alta - os clădit pe os

20 ianuarie 1977

POVARA NOPTII

1.
pământul nopții
tremură sub stele
ca un lăstun rănit de-atâta zbor,
în miezul lui
transpar zvâcniri rebele,
largi zariști de lumină
erup spre cer și mor

2.
născuți
sub sărutul crucii
celor patru orizonturi,
într-un spațiu uitat
de Dumnezeu și de speranțe,
am fost hăcuți de săbiile întunericului,
goniți pe drumuri fără de capăt
cu rănille pieptului desfăcute
furiei crivățului...

reveniți din moarte,
ca pomii după înghețul
unei cumplite ierni,
purtăm în suflet
lumina acestei lumi -
copii ai timpului fără de timp
veniți să dea glas durerii ascunse

3.

nu cunosc temniță mai neagră -
noapte a bucuriei lașe,
bucurie a celor ce-și înveșmântează pruncii
cu sârmă ghimpată în loc de fașe,

neguri prin care nu poți desluși
surâsul fricii de nețărnuita durere -
noapte a celor fără de nume,
noapte a celor fără de vrere,

spațiu fardat, gata de pus pe dric,
locul unde nu se întâmplă nimic

4.

înstrăinată de rod,
cutremurată de vise
insula ruptă de țărături
poartă catargul stelelor moarte,

orbit de-atâta văz,
înaripat de prea multă cădere,
îi contemlu zborul fără de țintă,
goana ce ne tăgăduie bucuria de-a fi
și arcul de flăcări întins spre orizont -
crâncen leagăn al morții

5.

mesagerii nopții ne-au răpit
amintirile și timpul viselor
înălțând peste zări
flamuri de sânge,

ei au plodit peste tot
păianjenii dogmelor,
pogorând însângeratul amurg
peste seninul privirilor,

ei, negrii mesageri,
călărind fiarele turbate-ale înghețului

6.

în noaptea îndelungată
din clavirul durerii
renasc aducerile-aminte
și tainele zilelor cu ecou -
senine umbre-n leagănul de aer,

rareori - un vânt nestăvilit
bate în porți ferecate
și clatină plopii ca niște lire
cântând suferința
ce oprește moartea,

o rază ca un nimb pe bolta nopții -
cum sângele încunună
adevărata luptă,

pierdut în bezna fără de margini
aștept un soare să răsară peste temnițe

7.

o, noapte nesfârșită,
urmez cărări de taină
ca să refac
speranțele pierdute!

de undeva
se aude vag ecoul
unui răsărit visat printre lacrimi,
din scorburi răzlețe
păsări rănite au zvâcnit spre ceruri,

prin întuneric
umbre, chipuri
trec ocolind altare părăsite
ca pe un loc ce-ascunde-un ucigaș
dar cel fără de chip și nume
e pretutindeni
unde noaptea
în case părăsite e stăpână...

8.

leacul tăcerii
e strigătul fără de țărături,
leacul speranțelor mute
e deznădejdea-mplinirii,
cântul pe fruntea plecată
sapă cu raza lui cute,
glasul furtunii în noapte
erupe din piepturi rănite,

ca aerul înălțimilor - imnul uitat
înseninează respirația celor
sufocați de-ntuneric
și chemarea libertății
destramă negrele umbre
ca o rază stingheră

9.

în nețărnuirea zorilor
noaptea își risipește fantasmile,
luceferii forează
aerul sufletelor noastre
căutându-și loc peste zi
și ne regăsim mai tineri
stăpâniți de ecourile trecutului,
de visurile străbunilor crucificați
și, în zorii fragili ai reînvierii,
ne spunem mirați:
noaptele străine dispar în rușine,
icoanele ce ne-au călăuzit rămân

10.

din nesfârșirea pură a câmpiei
se-nalță ciocârlia cu tril spre ceruri,
atât de liberă și-atât de nouă
cântarea lor trezește-n lucruri viața,

în zbor semeț ele destramă norii
ce apasă ca un jug ai noștri umeri
răniți în focul blând al dimineții,

peste păduri se-anunță-o nouă zi
purtând însemnul tainei de-nceput
și noi, din amnezia cea mai sumbră,
renaștem amintindu-ne lumina
cu fiecare clipă tot mai tineri

1977

CÂNTECE LA ÎNCEPUT DE DRUM

1.

cum sună depărtările duios,
spre viitor - azi gândul meu se-ndreaptă,
năvalnic râu de munte, furtunos,
ce mări necunoscute îl așteaptă!

spre care zări urca-vor din genune
lave fierbinți în clocot de abis?
cum lira în vibrație să nu sune
când lumi nebănuite s-au deschis?

și mă întorc la vechile izvoare
ascunse unde viața a-nceput,
renaște-n seva lor răcoritoare
pământul țării suferind tăcut,

destinul hărăzit se împlinește
cu tot ce-a fost, ce este, ce va fi
prin firul ierbii care-n iureș crește
înainte ce semința va încolți

2.

gânduri fugare, ecuații
neîncăpute în cuvânt,
doar revenind la mine însumi
găsesc lumină pentru cânt;

cunună de imagini rare
pe câmpul foilor ivite
ca o mirifică-ntâmplare
din alte lumi, nebănuite
ce schimbă-n primăvară toamna
și-n aer verbul pământesc
readucând lumină lină
în văzul celor ce-o râvnesc

3.

lumină izvorâtă din cuvânt -
scânteie ce erupe dintr-un iasc,
în miezul nerostitului meu cânt
ecourile clipelor renasc,

spre alte zări se-nalță în avânturi
sensuri uitate și apuse vreri
ca un izvor ce poartă în adâncuri
amprenta oglinzilor de ieri

4.

Un ram din pomul neamului eu sunt,
o strună în vâltoarea unui cânt
ce l-au purtat străbunii peste ani.
E timpul vitreg.
 Țara-i sub dușmani.

Ci zările tu, Doamne, le-nsenină
sufletul greu de chin să stea-n lumină.

5.

Cum agonia nopții își frânge-al său elan
în lumea fastuoasă din cartea lui Osian,
și clipa deznădejzii se spulberă în spațiu
când recitesc în taină poeme din Horațiu.

La marginea uitării, muțeniei sortit,
mi-i zborul fără ceruri și logosu-i ciuntit,
exilu-i pretutindeni și jugu-i tot mai greu...

Ovidiu, ce pământuri vor ști de plânsul meu?

31 martie 1977

DARUL LUMINILOR

luna își picură ceara în ape
și noaptea de vară înalță spre cer
coloane aureolate în unda izvoarelor
de parcă atunci
când bezna e fără de capăt
pământu-i întoarce înaltului
o parte din darul luminilor

1977

NELINIȘTE

bat în tâmpile aripile somnului -
în mine își dorm veșnicia străbunii
și fruntea stă să alunece
ca o ramură retezată
de secera lunii,

prin tină și ceață pășesc fără de țintă
și dezleg sensurile cuvintelor *frig* și *singurătate*,
chiar dacă și de sus și de jos
mi se spune mereu: *Nu se poate!*,
iar frigul nordului mi-a pătruns până la os,

sunt fiară hăituită
în cușca propriului trup,
strigătul disperării e fără ecou,
visător rătăcit în hățișul secundelor,
măcinat de întrebări și neliniști
într-o lume din care-a plecat Dumnezeu,

nici în primăveri, pe câmpia cu limpede iniște
nu mai am tihnă, nu mai am liniște
și pe zări se-ntunecă de nori și de sânge
cerul fără de margini de care
nu mai pot să-mi sprijin privirea

1977

EXPEDIȚIE

pe drumuri cu găurile mai mari
decât literele din lozinci
caroseria camionului scârțâie rău de tot
prevestind starea reală
a culturii populare
 pe care urmează s-o descoperim
după ce a fost omorâtă de-a binelea,

în *Volga* din față
pretinsul profesor cu nume verde rusesc
își plimbă orgoliul și amanta,
vopsită blondă întru apropierea răsăritului
 care odată venit
nu mai pleacă,

așezați în cerc
pe fundul ruginit al caroseriei
jucăm, în disperare, *popa prostu*,
dar și aici
totul e pe dos:
figurile mici nu se adună,
dama roșie e stăpâna crailor
iar vântul ne suflă mereu
asul din mânecă

1977

NISTRUL

printre coline-i lacrimă desprinsă
din ochiul unui zeu înlănțuit pe munte,
viorile-i sporesc melancolia
meandrelor prin văile cărunte,

unda-și ridică argintul viu spre stele
și stelele pe prundu-i se-mplinesc –
celestă salbă cu lumini rebele
purtată spre-un liman nepământesc

august 1977

PE CONT PROPRIU

Dacă strigi
în noaptea de vâsc
nu te aude nimeni.

Dacă plângi
în bezna fără de capăt
nimeni nu te întreabă: *de ce ?*

Dacă ai căzut
pe caldarâmul cariat și insalubru
nu-ți vine nimeni în ajutor.

Reglează-ți conturile
cu indiferența,
cu noaptea de vâsc,
cu bezna fără de capăt
fiindcă
în totul și-n toate
ești pe cont propriu!

1977

SALTIMBANCUL

în arenă și-n piețele publice
el își arcuiește trupul subțire
de parcă ar vrea să evite
tăișul secerii,

își rotește țeasta,
își flutură pletele
de parcă simte asupra-i
un ciocan pneumatic venind de sus,

are ochii întredeschiși
de parcă se teme
de luciul metalic al stelei,

mulțimea pestriță
îi urmărește gesturile
ridicole, triste și mute
presimțind
în liniile mișcărilor frânte
ecoul a două lumi
ce ne sfâșie zilele și ne macină nopțile,
ne împart visele și așa zbuciumate
în lumini și în umbre

1977

*
* *

Alunecă toamna prin geamuri deschise
și vântul flasc încearcă-un dans stingher,
fluorescente ramuri scriu poeme
cu lacrima abisului din cer.

Sub zărilor-n amurg însângerate
marea își leagănă oglinda-i rece
și din adâncuri, pe neașteptate,
un suflu nou spre lucruri stinse trece.

Pe holograma zilelor apuse
însemnele se nasc într-o amintire,
sensul lor tainic astăzi e iubirea
de libertate, ce-o avem în fire.

Ecouri vechi în incoloră vreme.

Sortit uitării - mă-mpresoară abisuri
și ruguri înălțate pe blesteme...

Durerea toamnei îmi răpește visuri.

27 octombrie 1977

ÎN CEAȚA DIMINEȚII

culorile dispar în ceața dimineții,
mă bucur doar de codrul pustiu și-ncărunțit,
de vântul ce colindă coclaurile sumbre
cu măcieși sălbatici și maluri de granit,
de nouri cu aripi de șoim în zbor spre glie
unde-i pierdut în iarbă un șarpe amorțit,
de cerbul care trece cu coarnele prin nouri,
de-a frunzelor nuntire sub ramul dezgolit

21 noiembrie 1977

ULTIMUL LĂUTAR

Ținea în brațe, ca pe-un prunc, vioara
lăutarul orb, când își curmase
doina cea de jale, era seara
când în deal de sat îl îngropase
pe amicul său fidel de-o viață
care cu trompeta lui subțire
noaptea o purta spre dimineață
ușurel pe-a sunetelor fire.

A rămas doar el acum din ceata
lăutarilor de viță veche
care-n sat, pe vale de Sărata,
faceau nunți și hore nepereche

și ciupind pe strune-un ultim sunet
tânguios purtând atâtea patimi
ridică spre cerul înnoptat
ochii orbi acoperiți de lacrimi.

1977

ZI DE ZI

timpul e sec și coleric, și, tot mai mult,
rupt de viață; ne pierdem zi de zi
surâsul și tandrețea, bucuria de-a fi
și farmecul lucrurilor neînțelese; sub ochii noștri
iarba se tunde scurt sau se rășluiește
ca părul rebel de pe țeasta recruților dezorientați,

focurile de artificii sunt singura lumină
pentru locatarii cutiilor industriale –
bucătărie de 4,5 metri pătrați,
dormitorul ca un cavou și
camera pentru copii cu paturi
atârinate de tavan – dar toți aclamă cu entuziasm
și saltă în sus
ca găinile slăbănoage când, la capătul postului,
li se taie capul...

timpul e aliniat la tureatca coloneilor colerici și,
uneori,
plin de viața morții

1977

BEZNĂ

Geamul şiroind sub ploi
îl deschid
 şi mâna-ntinsă
se destramă-n ceaţa deasă
ca-ntr-o mare necuprinsă.

Noaptea susură tenebre
peste frunza-n destrămare.
Toamnă-i în tăceri şi-n verbe
timp pustiu în calendare...

1977

DISCIPLINĂ

toți merg într-o singură direcție
și nu fac zgomot
au picioare de vată
și le târăsc de-a lungul podelelor,

cei cărora nu li s-au tăiat unghiile
după botezul clandestin
merg în vârful degetelor
și unghiile se ridică în sus
ca schiurile,

comisarii sforăie de zor
și somnul lor veghează liniștea *patriei* -
fardată și pardosită cu lozinci
aceasta rasfoiește tomurile
scribilor lași

în timp ce
zidurile se scorojesc și tremură
de teama unui tropot bărbătesc
pe asfaltarile cariate
ale marelui lagăr

1978

CALENDARE

A venit primăvara cu cețuri
pleoștite peste zăpezi murdare.
Timpurile gravide dau în grețuri.
Idolii noi se nasc din calendare.

Puneți-le scutece de-un roșu aprins
să nu cadă-n deochi, să nu-i prindă mahna.
Ei vor ține Babilonul neînvins
și altor lumi le vor trage cahla.

Fum, ceață, neguri și smoală
în ceruri și pe pământ.
Singur în casa-mi mutilată și goală
din disperare murmur un cânt.

1978

DANS

aer sfâșiat de brațe tari ca secera-n otavă
unde lungi gonind spre coama teilor cu floarea-n criză –
e rotirea debordantă săltând mieduri din otravă,
e rebela desfătare purtând arșița spre briză,

ritmu-așterne-n harta humei cercuri largi, abia prelinse
ca însemne-a unei scrieri pentru-o cronică de-o clipă
s-o citească în cădere stelele cu frunți încinse,
s-o îmbrățișeze zorii când din beznă se-nfiripă

1978

ACASĂ

*Plopi fără soț, ce străjuiți câmpia,
sunteți ca niște umbre-ndrăgostite
ținând isonul când e vijelie
și tainici când sunt zorile-aurite.*

M-am reîntors să văd coroana voastră
cum mările înaltului destramă
pierzându-se în zările albastre
ca o angelică maramă.

Cu foșnet neîntrerupt de foi uscate
colinelor dați viață, vegheați drumul
pe care un pribeag umil se-abate
scrutând cu ochi pierduți, cețoși ca fumul
buchii mai vechi ce-n trunchi au fost sculptate.

Plopi ai iubirii, lire neatinse
cu strunele de vânt și acorduri fine,
cu triluri vii și-n rădăcini prelinse
în inimă vă am, vă port cu mine.

1978

CLIFE

1.

țipătul păsării
stins în zbuciumul mării,
furia vântului născătoare de lacrimi
pe fețele celor grăbiți
spre o liniște descătușată -
preludiu armoniei nedeslușite încă
și eu -
singur cu împărăția mea de cuvinte

2.

cerul nopții
își scutură polenul de stele,
necuprinsul mării transpare
într-un joc fără de capăt
și corabia în agonie
peste coama dezlănțuită a valurilor
și dorul de libertate
ca un vis iluminând neliniștea

3.

linia perfectă a cercului,
ochiul mereu treaz al durerii,
pântecul rotund în care
se zbate pruncul preacurat -
iată imaginea clipei
căreia îi sunt captiv

4.

Cale Lactee a cuvintelor -
unic izvor ce nu seacă,
miezul-i de lumini
sporește tristețea mea
și nostalgia
când tărâmul visat dispare
arătându-și pentru-o clipă
conturul măcinat de timp

5.

singur... marcat de atâtea neliniști
și marea-i nemișcătoare

aș vrea să repet în tăcere
rolurile jucate
de cei pe care i-am întâlnit,
să dezvolt
în luminile amurgului
măștile grave-ale atâtor fețe

dar ele se schimbă
la fiecă răsărit
și jocul străin
în care-am intrat, reîncepe,

de fiecare dată
la finele lui
sunt tot mai singur

și marea-și întinde spre mine
brațele-i sfâșiate

6.

țărnițele dispar în ceață
și clipele - într-un timp fără de timp,
numai picurii reci pe catarge
ne mai leagă de lumea din jur

vikingi bolnavi de tristețea mării -
suntem colindați de neguri și de dor de ducă,
mânați în larguri de nostalgia sudului

în așteptarea zilei de mâine
îi creăm imaginea și brusc renunțăm la ea,

culorile, formele nu pot stăvili
întrebările ce vin - hoarde nomade:
ziua de mâine veni-va
cu soare pe țărături,
cu bucurii sau dureri,
cu timp mai aproape de moarte?

speranța deschide orizonturile,
le răsfoiește ca pe o carte
apropiindu-mă de ora
în care sună clopotul vremii

iulie 1978

STEA PESTE MARE

În scoicile bătrâne de pe țărm
se-aude plânsul stelei peste mare
nostalgic și senin ca plânsul de copil.

Astfel suspină însetat pustiul
și pasărea închisă-n colivie -
suspîn ce poartă-n el tristeți cărunte.

O perlă fără seamăn poate a fost cândva
îndepărtata stea. La sânul scoicii
ea și-a crescut lumina cea de taină.

În scoicile bătrâne de pe țărm
se-aude plânsul stelei peste mare...

4 august 1978

NOAPTE MARINĂ

zbura un pescăruș în noapte
deasupra mării înspumate
și țipătul de disperare furtuna îl acoperea,
catarge scoase din adâncuri
pluteau pe valuri legănate
și numai farul singuratic în depărtare se vedea,

corăbiile prinse-n porturi
păreau coloși care se surpă
și peste insula golașă o lună nouă se năștea
ca o icoană a tristeții și drept însemn al izbăvirii
prin valurile-n agonie urma luminii ei creștea

13 august 1978

ÎN LARG

Columnne în cădere. Prea departe
e cheiul înspre care tind demult
și doar cortegiul de umbre-n noapte
plutește peste-al apelor tumult.

Solemn e arcul țărmlui în zare
dar pân' la el e-ntinsul pustiit,
furtuna germinează-n larg de mare,
val după val dispar în cerc rotit.

Mi-e inima o cruce pe catarge
și sunt stăpânul veleii renăscute.
Cu duh rebel, mânat de dorul mării
mă-ndrept spre larguri încă neștiute.

21 august 1978

PESCĂRUȘII

mirifici soli ai mării - pescărușii
răsar mereu peste-nspumate valuri
vestind în zborul lor țărături râvnite,

departe, peste zările în freamăt,
plutesc fără de țintă, renăscându-mi
în inimă speranțele pierdute,

corăbii istovite însoțesc
când se întorc, lovite de furtună,
spre porturile pline de-așteptare

și sunt însemnul marilor schimbări
singurătatea mării risipind-o
când peste zări vestesc o nouă zi

1978

POEMELE MĂRII

1.

În lungul vastelor nisipuri
se-ntoarnă valurile-n sine.
Din ceață, seara cerne picuri
durerea pierderii să aline.

Ecoul vocii unui suflet
se despletește-n zbor înalt -
o pasăre topită-n țipăt
când ceruri multrâvnite cad.

Doar amintirea. Fața zării
trist leagănă lumina-n ape.
Te strig mereu prin valul mării!

Acum, când nu mai ești aproape,
ramâne noaptea-nstrăinării
nesomn s-adune sub pleoape.

2.

Sunt mările pustii de-atâta sare -
pe maluri plâng deja de mii de ani
cei care i-au condus în larg de mare
pe dispăruții marinari.

De mii de ani stăpână-i neîmpăcarea,
ne-ademenesc nesățioase ape,
pentru-a aduce-n suflete uitarea
noi am jertfi palate, regi, armate.

Nu liniștea-i sfârșitul disperării,
talazuri noi se nasc în depărtări
și vocea mărilor se-aude tot mai tare,

pânze azurii se pierd în larg de zare,
dispar băătoritele cărări
și mările-s pustii de-atâta sare.

3.

Cadența vocii tale ecoului dă glas
și-orânduiește altfel subtila armonie
a apelor marine, când țărmlul brusc retras
adăpostește fluxul pe-un prund ce reînvie

și-n orice revenire-i iluminat contur
al clipelor purtând povara - nstrăinării,
necunoscute lucruri, idei de-un farmec pur
încerc să le-mblânzesc la ceasul înserării.

Dar totul e zadarnic. Sporește depărtarea.
Lin pânzele de ceață pe valuri se aștern
și vocea ta se pierde străină precum marea

retrasă spre adâncuri, în ritmul ei etern
își vălură pustiul purtându-l către zarea
cu jerbe de lumină ce-n stingere se cern.

4.

Singurătate - limită de sus a vârstei mele,
merg pe un drum străjuit de săbii
spre marea plină de blesteme,
spre portul fără de corăbii.

Dincolo - înnebunește oleandrul de-atâta floare,
acolo ziua-i întreagă, izvoarele-n flux,
săbii mi se împlântă-n trup la fiecă mișcare,
înstrăinați și captivi, robi în imperiu de lux.

Vreau fulgere să brăzdeze văzduhul, revolta firii
să spulbere înțelegeri, să demoleze statui,
din ziduri de spini să-nflorească din nou trandafirii

și să aștepte pornirea oricui
drumuri fără de capăt, cărări în roua dimineții,
corăbii la țărmluri, o, mare a libertății!

5.

Marea gravidă de pești
și răstălmăcită de stele
poartă spre țarmuri vești -
veacuri moarte, secunde rebele...

Să cred în forța iubirii
când și-n destine-i târziu?
Adâncul mării și-al firii
se zbat în pustiu.

Veni-va ziua, clipa?
Descătușa-se-va zarea
cu o lumină aparte?

Visul își frânge aripa.
Delfinii vântură marea
ca pe o putredă carte.

6.

Prundișul mării strălucea sub stele -
o galaxie pe un cer răsfrânt
cu mii de scoici purtate din adânc
și valuri de nisip rotind inele.

Pe-a scoicilor mici luntri pășesc tot mai spre larg
și unda înspumată îmi dă fiori de gheață
de parcă spații-n haos cu umerii mei sparg
și-i dau noi sensuri vieții de dincolo de viață.

Lumină și-ntuneric - izvor cu-același miez,
la temelia firii - mereu necunoscutul,
din sete de mișcare - creez și recreez,

dar clipa surpă totul, furtunile și vântul
venite din neant ne-aduc la începutul
desprinderii de magmă - descoperind Cuvântul.

8.

Lumina moare în prag de seară
peste orizontul de ape-n delir,
valurile desfac iară și iară
piezișele raze fir cu fir.

Dor de casă și dor de-aventură
inima mea o împart rând pe rând -
a mării chemare pură
și chipul tău ce-mi stăruie-n gând.

Furtună-a iubirii - furtună a mării,
sunt largul ce vă adăpostește oricum
în zori de carmin ori în pragul serii.

Cărări șerpuind spre același drum
le străbat urmărind creasta zării
ce adună jărătic de seară, ceață și scrum.

10.

Se aude marea împlânzind nisipul
unui pustiu ce-n suflet l-am purtat,
ardent, integru și netulburat
ne-a proiectat în neființă chipul.

Timp al schimbării. Marea e-n delir.
Talazurile sângelui în tâmple
bat, prevestind de ce-o să se întâmple,
bat destrămând trecutul fir cu fir.

Destine frânte-am moștenit, tăcerea
și umilința ca pe-un jug prea scump
când neguri ne acoperă străine,

dar azi furtunile în noi irump
și duhul meu râvnește învierea
acestui neam care-a uitat de sine.

11.

Talazurile mării zvâcnesc ca niște inimi
și aruncă văluri albe spre cerul mohorât,
sunt robul și stăpânul acestei clipe care-mi
descătușează-n suflet un dor neîmplinit

și setea de viață, de cântec și iubire,
neantul când ne-nfruntă – să rezistăm senin,
doar limitele toate sunt din nemărginire
o parte hărăzită, înscrisă în destin.

Extaz și acalmie... Furtuna mării crește
și prinde lanț de alge-n talazurile seci.
În ochii larg deschiși imagini noi rotește

o lume din adâncuri sclipind prin ceața serii
și liniștea de gheață a spațiilor reci -
să dorm eternul somn tihnit în patul mării.

12.

În aerul de seară miroase a Troi arzânde,
e un sfârșit sau poate-i un început de veac,
cad ziduri și se surpă veciile-n secunde,
nestăvilite valuri se-nalță și se sparg

de țărmul unde farul orbit de-atâta vreme
pe prund de scoici își leagănă conturul său opac,
tăcere și furtună, furtună și tăcere
și portul ca o schelă - catarg lângă catarg.

Trecut, prezent - fast și nimicnicie,
doar zbuciumul din suflet e fără de sfârșit
când moartea decât viața e-adesori mai vie.

Fugare clipe - lanț din infinit...
Simt bucuria zilei ce-o să fie
lumină din lumina ce-am râvnit.

iulie - august 1978

*
* * *

Umbrele toamnei se-nalță pe zariști
alunecând peste codrul pustiit, auriu,
sclipind plumburiu peste-ntinderea mării
și-au răsfrânt putrezirea în câmpul pustiu.

Culorile trecerii farmecă văzul,
paleta vântului fără de-ntoarcere
poartă colindul frunzelor moarte
spre magmele humei cu umede carcere.

Secundele taie în piatra memoriei,
clepsidra-nserării își cerne tăcerile,
ploile macină culmile gloriei,
nisipul pustiului acoperă zările,

zboruri răzlețe învăluie soarele,
norii în zdrențe acoperă luna...

Bate ceasul stingerii – Marele !
Ecouri cernite dintotdeauna.

1978

*
* * *

Trec frunzele-ntomnate în iureş peste şesuri
ca unda de tristeţe în ziua de-mpliniri,
un vânt cu iz de crivăţ le vântură, le-nalţă
spoid în roşu-galben tot cerul din priviri.

Prin spulberarea frunzei ea nu-şi va trece paşii -
femeia rătăcită în marele oraş,
singurătatea ţese păianjenii uitării
şi murmură trădarea în somnul celor laşi.

1978

*
* * *

Timpul își schimbă registrul.
E deznădejde și vis.
În munți, în adâncuri plâng stalactitele.
Zorii de carmin duc turmele norilor către abis.
Sufletu-mi tânăr îl cearcă ispitele.

Neliniștea-n tihnă cum s-o înăbuș,
revolta-n tăcere, durerile-n scrum?
Din prăpastia neagră nu e nici un urcuș.
Speranțele s-au destrămat ca un fum.

Septembrie susură-n frunza de carpen
ca un râu ceresc neîmblânzit.
Mereu timpul fața și-o schimbă.
De povara crucii ce-o port încă nu am murit.

1978

*
* * *

Metalic sclipesc întomnatele lacuri...
Ce târziu e în vise, ce tăceri în cuvânt.
Din ceruri cad fire plăpânde de lacrimi
peste neagra țărână de pe mormânt.

Copilărie trecută subit
în cruntă și rece maturitate
prin despărțirea de ce-am iubit,
prin vise surpate de crâncena moarte.

Cum din durere imn să ridic
firavei tale frumuseți,
dincolo de amintire nu e nimic
ce-ar da culoare acestei vieți.

Povestea iubirii trecute de soarte
o murmură toamna în frunzele moarte.

1978

MIRAJ

Călătorim în toamnă pe arcurile bolții
cu vâzul nostru însetat de zbor
și nu ne plângem dacă, loviți de spada sorții,
speranțele fragile și visurile mor.

Zvâcnesc prin ramuri raze de aur și ne-ndeamnă
să frângem nenorocul de lama lor, tihnit.
Aproape, mai aproape - somnul ne-atinge ochii
cu pana unei păsări ce-n ramuri s-a oprit
și bate din aripă împărătesc, și rar
pe genele aurite cad frunze de arțar.

1978

*
* *

Timpul cerne amintiri și spaima,
vechi dureri adâncu-i împânzesc,
eu presimt în veacul care vine
reînnoit calvarul omenesc.

Inchizitorul și azi mai are
lumile ce l-ar putea renaște
și prin fiecă a lui suflare
o hidoasă patimă ne paște.

Îndoit se-ntoarnă-n noi amarul
nedesăvârșit în cei ce-au fost
înălțarea prin durere poate-i
zborul nostru, cel din urmă rost

Propria povară ne strivește,
moștenirea-i doar aura ei,
azi cântăm înăbușind suspinul
innuri unor idoli farisei.

Ne-mpresoară amintiri și spaima,
vechi dureri adâncul ne-mpânzesc,
eu presimt în veacul care vine
reînnoit calvarul omenesc.

16 octombrie 1978

*
* *

De zeci de ani e-n agonie
o toamnă fără de sfârșit,
fiece naștere-i târzie
și orice cuget pustiit.

Furtuni cumplite bat în geamuri,
cad muguri fragezi în delir,
în casa plină de neliniști
domnesc tăceri de cimitir.

Pe cruci uitate naște lacrimi
o ceață caldă-n dimineți
și curge pulberea lor sfântă
spre inima acestei vieți.

Cu zbucium și durere-n suflet
aștept acele clipe sfinte –
să sfarme cineva tăcerea
acestor cercuri de morminte.

21 septembrie 1978

SONET

Mamei

Ca vâscul ceața toamnei acoperă cărări.
Smochinu-și cerne frunza sub cerul plumburiu.
Nori negri se adună peste tuspatru zări
și singură-n furia lor oarbă azi te știi.

Timp vitreg. Zvonuri. Ură. Bărbați care-au trădat.
Călăii scuiță-n temple. Poeții-și uită harul.
Întreaga piramidă în dogme a turbat.
De zeci de ani deja ne minte calendarul.

Un gol imens tronează în țara unde zeii
drept moștenire cântul și versul ne-au lăsat,
unde nicicând pe vremuri nu s-au plodit mișei.

În ceruri lăcrimează Isus îndurerat
și toamna-n agonie murind peste făclii
îngheață zboru-n păsări și viața în cei vii.

noiembrie 1978

CROCHIU

treziți de vânturi plopii umplu seara
de murmur și de vrajă; chipul tău
îmi stăruie-n memorie; la fel era amurgul
când te-am văzut trecând cu pas ușor
pe țărmul pustiit al mării;

de fulgere-i atinsă coama ierbii,
firul ploii leagă izvoarele de nori
și singură steaua răsare în altă lumină
într-un ungher uitat al cerului -
însemn al amintirilor nestinse

1978

*
* * *

păsări de noapte plutind peste zariști de vis
poartă pe aripi nesomnul trecutelor clipe,
va fi multă ziua de mâine, mi-am zis,
ziua care va moșteni focuri aprinse pe cripte

privighetoarea oarbă cântă durerile fără de larguri
și cântecul ei - risipit e pe câmpuri și lunci,
stele străine și reci răsar peste înaltele arcuri,
luna în apele mării leagănă razele-i lungi

ziua de mâine va fi presărată cu alte imagini,
culori călătoare o vor străbate, o vor găti
cu cer senin peste codri,
 cu văluri de ceață peste paragini
pentru nuntirea frunzei cu lutul,
 pentru furtunile ce vor veni

1978

*
* * *

Toamna alungă umbre din codrul răvășit
și le înalță-n ceruri, și le aruncă-n mare
spre sudul cu deșertul argilelor coclit
să își destrame zborul în razele de soare.

În urmă vine ploaia să șteargă-al lor contur,
dar norii grei se fac aripi de păsări
și bat văzduhul rece și impur,
și legănat se lasă pe umedele șesuri.

Apoi tăcere. Pomii goi apar -
catarge încremenite într-un pustiu de gheață
și doar frunzișul jilav încearcă în zadar
să urce către ceruri, să se destrame-n ceață.

1978

SCLAVI DE MESERIE

veghează harpiile prada
bogatei toamne, sună-n vii
un clopot care prevestește:
sunt prea mulți morți printre cei vii,

ura, urâtul, neștiința -
sunt lumea-n care viețuiesc,
stăpân le este înstrăinatul
pe care-l cântă și-l slăvesc,

doar uneori o amintire
le toarnă licăr în priviri
e mila stropului de viață,
e nemurirea tristei firi

1978

CER FĂRĂ STELE

perdeaua de ceață se scutură-n mare,
stelele ard risipindu-și cenușa -
imagini ce străjuie o lume-n cădere,
anotimpul neliniștii fulguie-n zare

ziua trăită pe jumătate -
corabie la țarmul mării în reflux

împietrit, captiv printre lucruri,
înstrăinat de tărâmurii visate

vântul câmpiilor îndepărtate
îmi pustiește inima,

mă amenință un zbor
spre un cer fără stele

1978

SENTIMENTUL TREZIRII

(1979)

Se dedică surorii mele, Maria

SENTIMENTUL TREZIRII

În nopțile cu smoala oglinzilor în clocot
focare de lumină lividă peste zare
descânteiază bezna și declanșează-n ropot
torentele de gheață ale piscurilor reci
croindu-și drum prin neguri mereu spre-o altă mare...

Visez adeseori că mă trezesc din vis,
ca firul din clepsidră alunec printre oameni
spre locul unde visul meu asfinte,
dar mă surprind, surpat de neștiință,
că-n vis gândesc la visul dinainte.

Treaz, cuget clar la cele două vise -
am alungat în timp atâtea lucruri
ca semne moarte, sensuri nedescrise,
dar, brusc, mă simt pustiu și împietrit
în miezul stins al semnelor ucise.

Îmi spun în vis că mai visez pustiu,
cu primii zori m-arunc spre zarea frântă
abisele să-și părăsească-adâncul,
dar ele-și au tentacule-n real
și spadele încinse le împlântă
în văzu-mi sângerând ca un Graal.

31 martie 1979

PRIETENILOR MEI

până unde, prieteni vom merge siguri
că lumea-i așa cum voim s-o vedem
când zi de zi pângărită-i lumina
în largul căreia sperăm,

până când, prieteni, păstra-vom tăcere
în bezna de lașitate,
 pe brânci în noianul de scrum,
când cele șapte adâncuri din care ne tragem
nici unei legi nu se supun,

meleag al tristeții și suflet al visului nostru,
viața și moartea ta trec fără noi,
noi - deznădăcănații, noi - agonia
unei lumini de apoi,

aceeași soartă avem - prin pustiul tăcerii
să trecem purtând, fără lacrimi și făgăduinți,
coroana durerii și-n suflet iubirea
chiar dacă noi n-am fost iubiți

20 aprilie 1979

DEPRINDERE

voind să învăț culorile mării
am deprins să ascult adâncul,
voind să strig
am deprins respirarea

și zborul printre săbii îl învăț
având înălțate în jur
ziduri de tăcere, de gheață și frică
între care viața se zbate
ca o pasăre-n laț

1979

*
* *

Nu mă dezic de zeul meu. Ca Iosif
voi îndura loviri și umilință
și neagra, diabolica robie
o voi curma prin apriga-mi credință.

În râurile plumburii să-nvie
sângele nostru răstignit pe bolți
și lacrima amară să le fie
izvorul cel predestinat de sorți.

Nu mă dezic de neamul meu. Edenul
ce ni-l promit satanicii pigmei
își răspândește zi de zi polenul
înveninat peste semenii mei.

În firea noastră, întru Crist umilă,
renasc aieva visele străbune
suntem țărâna nobilă, fertilă
unde vor crește florile de mâine.

1979

VÂRSTĂ

lui Lucian Blaga

aici, între tărâmul de foc și *vârsta de fier*,
zi de zi încerc să mă simt acasă
de-o seamă cu stelele ce pier,
cu iarba arsă;

detest noaptea barbarelor steme
la acest sfârșit de veac,
cu moartea-ne fără de vreme
nu pot să mă-mpac

și în tăcerea obscură
impusă prin chin și prin moarte
destramă hăul de ură
poemul luminilor toate

pe care îl murmură apele
și pomii din crâng, și zorii,
pe care-l visează aproapele
și-l poartă pe aripi cocorii

24 mai 1979

IMPACT

mă întâlnesc cu viața
ca nou-născutul ce se lovește de aer
descătușând primul strigăt

o accept cu nesaț -
imensă și nepăsătoare -
îmi aduce deznădejdea

învăț astfel singurătatea tumultului
și iubirea pentru formele ei
ce mă împrejmue

dezarmat sunt în fața ta, viață,
ca o lacrimă a tăcerii
și, în miezul tău abrupt -
îluminat de armonie -
îmi murmur iubind disperarea
ca pe o rugă veche
a unui clavier dezacordat

septembrie 1979

DILEMĂ

dimineața îmi bat în geam
fructele de aur ale singurătății
și nu mă pot decide
între o Itacă și o Troie arzândă

surprinzător de aproape
verdele candid al celei dintâi,
imens -
briciul de foc al celei de-a doua

aprilie 1979

REALITATE

în piatra nopții ploaia răscolește
noianul amintirilor durute,
doar disperarea-n inimă sporește –
timp fără noimă și dureri tăcute;

abia șoptit cuvântu-n beznă moare,
cu fast minciuna își nuntește mirii,
piscuri de glorie oarbe urcă-n zare,
revolte răscolesc adâncul firii

27 aprilie 1979

ZBOR DE PASĂRE ALBĂ

ca un zbor de pasăre albă
tinerețea mea sub cerul senin,
ca o pasăre albă rănită
viața mea în mrejele sărăciei,

dar astăzi codrul e numai al meu,
ca la-nceputul acestei lumi
lumina mi se dăruie toată -

amiaza e înaltă
și în liniștea cerului
tinerețea mea
ca un zbor de pasăre albă

iunie 1979

SPRE LOCUL RĂSTIGNIRII

în căutarea liniștii ades
cutreieram colinele înnoptate
scrutând pe boltă stele fără număr,

câmpia depărtată respira
tăcerea nopții vechi și îndelungate
ce izvora din turnul mănăstirii

și-mi aminteam iluzii risipite
silabisind poemul vechi de-amor
scris ție, celei azi pierdute,

dar nu știam să-ți povestesc, iubito,
povestea celui care-și poartă crucea
spre locul răstignirii

iunie 1979

DE ȚARĂ

Ai grijă, Țară, de propria ta țară
când cade al tău stindard din înălțimi în vid.
Ia seama când vrăjmașii ce ți-au pătruns în casă
chiar ușile altarelor deschid.

Ai grijă de copii. Ei sunt mai mari ca timpul
sortit acum - de zbuțum și neșaz -
de lacrima ce spală îndureratul sânge
al rănilor ce-ți stăruie-n obraji.

Ia seama de călăi ce fără a ști împușcă
în propriul lor suflet și nu mai văd că nu-s.
Ai grijă de a lor jertfe. În taină masacrate
ele pe altaru-ți veșnic lumină vie au pus.

Ia seama de-ntuneric când candela împresoară,
de nepăsarea cruntă ce-și află-n toate loc,
de cel perfid, fățarnic, de cel care te lasă,
de cel ce-n umilire-și găsește-al său noroc.

De cel ce și sub ștreanguri credință sfântă-ți poartă,
de cel pe care-l frânge satanicul fior,
ai grijă, dulce Țară, de propria ta soartă,
de soarele iubirii, de morți, de viitor.

aprilie 1979

LA ARAT

Noapte de noapte brigadierul nebun
scoate o duzină de oameni
să are luna cu plugul cel mare al satului;

tractoarele turuie asurzitor,
cocoșii își pierd cântatul iar găștele
abia sâsâie de teamă
să nu fie mânate la un nou exercițiu de zbor
înaintea tractoarelor;

femeile își fac pe ascuns semnul crucii
și șoptesc atotștiutoare cum că brigadierul
are ordin de sus, de foarte de sus
să are luna și să-i pună la margini
drapele roșii, că dacă-o urca altcineva pe lună
să vadă că și gutuia asta galbenă
de la marginea satului
e a noastră și-i lucrată atât de bine
că i se auresc brazdele rând pe rând,

dacă nu va crede, să i se spună tăios
că la anul vor fi scoase noaptea la lucru
toate femeile guralive
și vor tăia gutuia lunii în felii,
și vor face din ea dulceață
pentru oaspeții care ne vizitează
ca pe maimuțele de la menajerie.

1979

*
* *

iunie aduce de pe creste,
unda pătimirilor lui Crist,
teiul înflorit îmi amintește
plânsul bucuriei că exist;

cutezanța tinereții noastre -
temelie a-ncrederii ce-o am
că râvnind spre zările albastre
sevele duc rodul către ram;

după atâtea deziluzii crunte
regăsesc în țara-mi suferindă
forța vie-n stare să înfrunte
hăul ce ar vrea să ne cuprindă

1979

UMBRE

În satul cu dureri neogoite
toamna, prin pomii arși, a revenit
pe prispă, printre frunze ruginite,
stă tata - stins, cu sângele-otrăvit.

Peste coline umbrele roiesc
și-adună rodul pentru guri străine.
Prezicerile sumbre se-mplinesc -
din ce-am avut – nimic nu ne-apartține.

1979

ZIUA PATIMILOR

1.

la geamul dimineții întornate
azurul cerului și plopii stau de veghe,
căderile nu le oprește nimeni
când sunt neașteptate

o ploaie abruptă se aruncă-n dig
firele-i lungi sunt lacrimi în cădere,
mi-e trupul plin de răni, nu pot s-ajung
la loc de răstignire și-nviere

2.

în amiezi cu lumini de gutui
ecoul cântului frânt se aude,
peste zariști - pelerini ai nimănui
plopii își caută tristele umbre

nedesăvârșita frumusețe a lumii de pe urmă
în grija cui ai lăsat-o, divine?
când nu ne cunoaștem nici propria umbră
și plânsul nu știm a-l reține

3.

la apus de soare clopotele sună,
păsări albe - sunetele curg,
turnul ruinat se înalță-n lună
să-mplinească-al vremurilor crug

peste toate astăzi stingerea se-nclină -
bolți în putrezire, genele în lacrimi,
bezna-nstrăinării macină lumina,
neînduplecată-i ziua cea de patimi

lânci însângerate peste arcul zării
sparg în mii de cioburi reci oglinda mării

10 octombrie 1979

*
* *

în parcul răvășit se lasă noaptea
și țipă negre păsări a plecare
iar printre ramuri frânte trece luna

nu știu - în urma mea se-aține moartea,
povara înstrăinării ce mă doare
sau umbra-ți ce mă urmărește-ntruna

merg ca pe-un alt tărâm pe frunza moartă,
aud cum fierbe lava în adâncuri
și-n ceruri se nasc stele rând pe rând

nici un drumeț nu-mi va mai bate-n poartă,
ca niciodată părăsit și singur
voi trece pragul iernii delirând

1979

UNA - ALTA

există o parte a geografiei
ce are doar caracteristici fizice –
piscuri de munți, câmpii, râuri și lacuri,
nu și popoare, națiuni sau civilizații,
sau, dacă există - nu cunosc decât jalea și sărăcia,
meandrele exploatării și briza unei putreziri
ce durează de sute de ani...

cel puțin așa se zvonește pe-aici
și zvonurile galopează călare pe-arătătoarele
învățătorilor, profesorilor, savanților și propagandiștilor;

hărțile sunt verzi-brune, cu vene și artere albastre,
dar nici un fir de viață
nu se poate agăța de ele;

pe partea noastră de geografie e cu totul altfel –
taigaua și pustiul, câmpiile și podgoriile
și chiar oceanul înghețat mișună de viață,

oamenii fericiți se scaldă în râuri de lapte
și lacuri de vodcă,

tineretea înflorește
ca o coadă de păun în grădina Edenului,
lozincile o iau înaintea declarațiilor de dragoste,
o singură idee saltă
din creier în creier
potcovită cu potcoave de aur
și bate ritmul
orologiului de pe turnul Spaskii,

să luăm aminte, prieteni!
chiar în clipa aceasta
când ascultăm lecția
de geografie etnică
în jurul călcâielor noastre
mișună cu viteza săgeților lui Paris
potcoavele ideilor
poleite cu aurul sfidător
al turlilor Kremlinului

7 noiembrie 1979

IMAGINI

1.

în oglinda izvorului apare
umbra luminoasă a unicornului
și clipa e plină de visuri
ca ramul de cireș de floarea
albă și pură

în oglinda râului apare
umbra calului alb
și clipa mustește
de freamătul dragostei

în oglinda lacului apare
umbra calului murg
prevestitoare
de drumuri lungi și zbuciumate

în umbra înserării apare
imaginea calului negru și pământul
se deschide amenințător
ca o gură de balaur nesățios

cineva pune coroană de brad
peste țărâna umedă
a unui mormânt

2.

în ochii mei
flutură zdrențele
visului neîmplinit

memoria e ca o pagină albă
peste care trec în iureș
zăpezile spulberate ale unei ierni
fără sfârșit

numai mama mea îmbătrânită
mai păstrează chipul meu de copil
abia schițat pe pânza memoriei

dar acum, pentru ea, amintirea-i o povară
prea grea

în grădina înnoptată
mugurii împietresc de-așteptare
și eu trec tânăr
în umbra tăcerii de dincolo

noiembrie 1979

NOCTURNĂ

Azi peste câmpuri pustiite
mă poartă pașii. O făclie
altarul nopții luminează
dar mă împiedic de sicrie
și vechi morminte răscolite.

Timpul cuprins de agonie
m-aruncă-n dansul morților,
pe boltă steaua mea veghează
tăcerea în care am să mor
și clipa care va să vie,

când zorii de carmin prea poate
mă vor găsi în fața porții
la care doar uitarea bate.

28 noiembrie 1979

LEBEDELE NEGRE

Amurgul sângerează pe frunza din brădet
și vântul fără noimă destramă vechi drapele,
trec lebedele negre încet, tot mai încet
și-n urmă ape limpezi se-nvolbură-n inele.

Din umbră și din zgură ele revin mereu,
renasc din doruri frânte și-adâncă nostalgie,
din zariștea cernită-a părerilor de rău,
din presimțirea tristă a clipei ce-o să vie.

Un ev întreg de patimi se scaldă-n ochii lor,
sunt vestitorii nopții trimiși de Neființă
ce ne privesc în față și, neîncrezător,
aștern vâl de uitare pe-un hău de suferință.

Balsamul roșietic de lună muribundă
le dă sclipirea rară a toamnei în desfrâu
și-adâncul le aruncă în jur înceata undă
și-mpărăția stinsă a florilor de râu.

Din sumbrele imperii vin vânătorii ceții
cu arme moștenite de dincolo de soarte
și scaldă-n sânge cerul senin al dimineții
când unda morții trece în iureș prin nemoarte.

Lovit de forța oarbă azi sângerez sub scut
povara crucii prinde contur pe răni deschise,
destin e libertatea în care am crezut,
real e doar pustiul ce bântuie prin vise.

Pe malurile Lethei stau luntrile pustii,
lopețile sunt frânte și nici un vad nu este
și doar prezentul sumbru-a rășfrânt la căpătâi
noianul de-amintiri peste a durerii zestre.

Ciorchine constelate sclipesc multicolor -
sunt semnul împăcării ivit într-un pustiu.
trec lebedele negre, încet, și-n urma lor
celest transpare râul pe prundul rubiniu.

decembrie 1979

VECERNIE REGALĂ

Zile și nopți în veghe și durere,
spre ce-i perfect sufletul trece lin.
Ce aș putea azi, Doamne, a-ți mai cere
când până și speranța e un chin?

La margine de viață – altă viață
mă înfruntă, mă învinge
orice vis
 se stinge ca o flacără răzleață
și iarna înstrăinării ninge.

Ascult vecernia regală
a razei înturnate-n stea.
Contur de gheață.
 Tot mai pală
coroana de pe fruntea mea.

decembrie 1979

*
* *

Vreau să mă înec în taifunul sălbatic
când orb lovește țărmul
ca un înger al apocalipsei
păcatele lumii neștiutoare.

Pentru această întâlnire rară
inima mea și-a scos haina de carne
acoperindu-se cu nimb de sânge,
cugetul mi-a împietrit
între stâncile mării
și nu e decât
pedestal unei măști înverzite
într-un răs de damnat,

dar deodată aud repulsia naturii,
blestemul celor înstrăinați prin nume,
în așteptarea taifunului sunt
o statuie de gheață,

privirea neagă ochii mei scrutători,
cuvintele, goale de istorie, se adună
în șiruri de piatră și urcă tot mai sus
spre locul răstignirii.

- Nu poți fugi de pe cruce! - murmură marea.
- *Eli lama sabactami* ... - se-aude ecoul.

1979

.....

RĂTĂCITORI ȘI ZIDURI

încerc zi de zi să sparg barierele
între mine, cel de azi, și eu - cel ce voi fi mâine
mai bogat cu un peisaj, cu un prieten, o idee
sau cu o nouă rană
deschisă lumii în continuă destrămare,

barierele nu se văd dar se simt,
sunt ca niște pereți de sticlă cu mușchi de lentilă
șlefuiți de aisberguri, șterși cu privirea caldă
a eului de azi dornic de alte imagini,
șlefuiți, pe cealaltă parte,
de neștiința unei alte lumi, cu multe și diverse fețe,
despre mine, cel rătăcitor în oglinzile apei,

lumea de dincolo – walhalla miopilor - e preamărită,
cu drumuri în scânteii și zări fără de capăt,
cu noi deschideri, seducătoare și fără de rost
și nu aude surparea timpului, și nu mă vede
cel puțin micșorat prin efectul convex al lentilelor,

și zidurile cresc scrâșnind către ceruri,
afurisitele ziduri în care eu bat cu toată puterea
dar dincolo nu se aude nimic,
în care se bate de dincolo cu toată lehamitea, dar eu
încă n-am însușit pe deplin
efectul spargerii inverse a zidurilor,

într-o zi aisbergul barierelor va cădea
și ne vom întâlni mirați:
eu - mai bogat în răni și imagini,
ea - cu povara unui rătăcitor în plus,

vom traversa în iureș spațiul zidurilor sfărâmate
precum fotonii cadranul peliculei
developând frigul vieții și descoperind
că avem fiecare în față
mereu alte ziduri șlefuite de aisberguri,
cu alți rătăcitori în spatele lor
care bat continuu, cu disperare,
râvnind libertatea noastră
captivă între barierele noi, nevăzute
și în continuă balansare cu aisbergurile,
pentru a ne șlefui privirea
și a ne însuși ca pe niște cioburi de lux

1990

UN ISTM FRAGIL

liniștea se ciocnește de clopotul nopții
ca un liliac derutat de undele frânte
și își pierde tot mai mult tainele
risipindu-le peste case și peste nesomn
ca vechiul tablou, putrezit pe la margini, culorile,

e un curaj nefiresc sau poate-i o taină
să încercăm zborul, să planăm cât mai sus,
înconjurați de lănci și săbii,
să alergăm neîncetat prin vârtoarea problemelor
purtând pe buze gustul victoriei,
să mai strigăm către ceruri cu sunet clar,

chipul ni-i de pământ
și ființa de nisip al mării
ancorat la țărm
într-un istm fragil erodat de valuri,

dar suntem vii, legați de alți vii
mai zburător de triști ca noi,
suntem un strigăt
viciat de înaltul gust al victoriei
și pentru moarte
tangibili

1990

URSUL SIBERIAN

ursul siberian ne suflă mereu în ceafă...

în arșițele sudului, când ne sufocăm
de atâtea îmbrățișări calde,
brusc ni se face frig -
e suflarea de gheață
a ursului siberian
strecurată abil după guler,

alergăm prin fâșiile codrilor hașurați de secure,
să adunăm o frântură de cântec,
dar de sub trunchiurile prăvălite
se aude ritmic
respirarea ursului de Siberia,

noaptea, când visele încep să se-nchege
în imagini tot mai clare,
simțim brusc pe față
suflarea ursului și totul
se destramă ca o pânză de fum,

chiar și acum,
când scriu aceste rânduri
despre fatalul urs,
respirația lui
lovește cuvintele
și topește vocalele
într-un strigăt al morții

1990

REPETIȚIE

iarna cu albe simetrii
ascunde-a lucrurilor față -
vechi forme rezistente, vii
ritmul fragil spre zări înaltă
mereu același, diferit
în repetiția divină,
pentru-un destin neliniștit,

secunda evii și-i adună
să rupă șirul ne-nterupt
ce-n punctul prim își are nodul,
plodind noi lumile-n tumult -
în lumi apuse-și au izvodul,

același sunt, dar altfel văd
culorile mustind sub gheață,
aceleași sunete se pierd
în larma firului de viață

ianuarie 1991

CATARGE

ne aruncăm în tristețe cum se-aruncau
grecii în mare cu multele lor corăbii,
dar coloniile tristeții nu sunt atât de departe,
dar coloniile tristeții nu sunt la fel de mănoase,

ce va rodi sau cine va face să rodească
fagurul clipei, când noi ne-aruncăm
în tristețe și corăbiile noastre
sunt ca niște cruci putrezite
de prea multe crucificări ce-au purtat?

împărat pe durerea noastră s-a fost înălțat
și-acum stă în capul mesei savurându-și surâsul -
unul din cei de l-au aruncat pe Iosif,
cel cu cuvintele-n derivă,
cel cu auzul pierdut în deșert;

trimite-ne liniștea, Doamne, în care
să le-nvățăm pe toate singuri
și adâncul tristeții să-l cunoaștem,
și crucile ce ne-au purtat să le-mblânzim,
și să le punem catarge corăbiilor noastre
în mările ce ne mai au,
în mările ce ne mai țin

11 februarie 1991

LACRIMILE PIETRELOR

Zamolxis ne cuvântă
cu fiecă prunc ce se naște - spunea preotul
și de tristețea nașterii
plânsul dacilor sporea,

din lacrimile lor răsăreau apoi
pomi și pietre, și frunze și iarbă
cărora le vorbim atunci
când suntem în căutarea
soarelui ce asfințește,
spațiului ascuns
unde putem fi
stăpâni ai propriilor noastre virtuți
sau al unui alibi
când capcana ne propune amabilă
îmbrățișarea ei,

păsările beau
lacrimile pietrelor întoarse
de mâinile noastre disperate
și cântă până la nebunie la gura peșterii,
și zboară prin golul ei
până ies cu creierii munților în cioc -
în circumvoluțiunile lor
zac uitate cuvintele preotului
rostate atunci când un prunc se năștea,
când plânsul sporea
cu lacrima ce ne colindă

11 februarie 1991

SCÂNDURĂ DE BRAD

în întunericul sunetului
e mai greu să te-aud
dar dincolo de orizont
începe spațiul de rezonanță
găurit de o stea -
zice cariul lucrând
în miezul unui brad
cu zeci de orizonturi pe trunchi,

în surzenia luminii
e mai ușor să te văd
întreg, cu strămoșii topiți în tine
ca niște fulgi
pe nara unui lup -
zice moartea
înălțându-și chipul
pe retina ochiului meu,

scândură de brad, și tu, lup flămând,
voi ce aveți de zis
acum,
când e iarnă
și-n văzduhul înghețat
strigătul atârnă
țintuit de o rază?

16 februarie 1991

ÎMPĂCARE

nu mai pot întinde mâna
peste partea ta de umbră,
prin ființa mea întruna
umbra neființei umblă,

vinețiile ei plete
se-ncâlcesc în al meu sânge,
soarele-asfințind în pete
razele de ele-și frânge,

am rostit numele tău
să te regăsesc în mine,
răstignirea peste hău
împăca lumea cu sine,

doar o jertfă, numai una,
și zidul de despărțire
ce-atingea cu vârful luna
se surpă dintr-o privire;

te-am găsit - erai credință
într-o lume neschimbată,
destrămând cea neființă
în ființa mea-ntrupată

1991

ÎN INTERIORUL LACRIMII

în interiorul unei lacrimi,
la capătul suferinței
ce-mblânzește moartea -
echilibru a două stible de busuioc,
echilibru
între Narcis și imaginea sa
și clopoței albi stinși
ca două aripi
ale unei lebede moarte
în interiorul unei lacrimi

1991

LECTIA SPARTACUS

fiți cu luare aminte, gladiatorilor,
arena a dat mari fisuri pe verticală și surparea
își are locul de cinste la temelii,

prin nisip transparent tot mai mult
mari pete de sânge, dezvoltând
crimele ascunse ale unei jumătăți de veac
în acest spațiu exclus din istorie,

nu mai fluturați drapelele vechi precum spadele -
pânza lor putredă nu e bună
nici pentru bandajarea rănilor în leprozerii,

fiți cu luare aminte, gustul libertății
e presărat cu sarea răspunderii
pentru orice gest
menit să ne răscroiască destinul,
boala sclaviei e contagioasă
și revine subit
în chiar momentele gloriei,

fiți cu ochii în patru, prin fisurile arenei,
cu o mie de ochi rotitori ne bagă în seamă
lințoliul otrăvit al zilei de ieri,

acum, când vă mărturisesc toate acestea
pe urmele noastre se-aține statornică
umbra unei cruci

aprilie 1991

VINOVATĂ E GEOGRAFIA

cu epoleți la vedere și epoleți ascunși
generalii imperiului mort adulau hărțile
ticluite în febra revoluțiilor, bineînțele, mondiale,
amânate parțial din cauza
sporirii neconținute a dușmanilor interni,

pereții buncărului erau căptușiți
cu oceane și continente,
cu mări în stăpânire și munți anexați,
cu râuri deturnate
și pustiri devenite poligoane de tragere,

parcă mai ieri - se mărgineau cu oricine voiau
și steaua lor licărea
în vârfuri de eucalipt, peste junglă,
și-n lanuri de trestie dulce, negânditoare,
flamura lor purpurie rătăcea printre planete
provocând frisoane la suprafața planetei-mame
și mari perturbări în adâncuri
(chiar magma le dădea ascultare
și izbucnea doar la comandă - mereu la alții,
totdeauna în alte locuri și pe neașteptate
să creadă partea nesupusă a lumii
că de vină-s fisurile, două, ale planetei-mamă
pe care ei nici nu le-au atins, din milă și compasiune,
din pacificatoare porniri, cu torpile de mare calibru
sau cu cozorocul chipiului lor plutitor
în miezul gol al pământului și chiar printre aștri),

- el, parvenitul, - își spuneau -
a luat harta Europei,
și-a imprimat-o pe frunte,
apoi a vândut-o la mezat,
pe bani grei, verzi și statornici,
pentru privilegiile de mâine
ale odraslelor sale,
doar de ochii noștri mai dădea câte-un ordin,

mai asmuța câte-o divizie în colonii
să ne adoarmă orgoliul,
să ne-mblânzească pornirile,

am crezut, n-am verificat,
ne-au ruginit ghiulelele-n tancuri
și epoleții s-au acoperit de licheni,

e timpul să adunăm rătăcitoarele insule,
să curmăm porniri centripete și paradele suverane!..

cu epoleții la vedere generalii au pornit
să iasă din nou în lume,
au extins pereții buncărului,
făcând din ei platou de atac,
zăceau întinse la picioarele lor
oceanele și continentele,
mările în stăpânire cu munții anexă,
râurile deturnate și pustiuurile reci
ca niște poligoane de tragere,

rugina de pe ghiulele se lichefia
luând culoarea sângelui,
vechile colonii au fost puse sub șenile
ca o punte de trecere
și harta Europei
decupată în grabă de pe fruntea...
(îi ziceau parvenitul) a scos la iveală
chipul de general al acestuia,
măcinat de regrete,
și ascuns între doi epoleți acoperiți de licheni,

- foc! – strigară în cor generalii,
- foc! – strigă noul țar bătând tobele-n norduri
și cozoroacele pline de ghiulele și de torpile
au pornit să brăzdeze
casele și câmpiile din vechile colonii...

vinovată e doar geografia
rătăcitoare prin buncăre!

mai 1992

CORBI ÎN ARȘIȚA VERII

1.

în orașul - enclavă
urlă diabolic sirenele,
se agită tuiurile roșii,
vechi imnuri proletare
gonflează șalvarii cazacilor,

s-a comandat din metropolă
ofensiva generală a coloneilor
împotriva bătrânilor, a copiilor
și a privighetorilor
care mai cântă în dimineți
într-o limbă străină cohortelor,

spuma imperiului defunct
acoperă orizonturile,

în umbra-i înveninată
se fabrică noi coloniști
cu tot cu cai și deprinderi nomade,
cu acte în regulă și piepturi de rubin

2.

peste câmpul minat
corbi asurziți rotesc
și își aruncă
penetul ebenin însângerat
de cadavrele uitate ale tinerilor
trimiși la moarte sigură
de un dolofan peltic,

provocați la moarte
de un țap imperial
crescut în staulul secret
al colosului roșu,

în tranșeele stropite
cu sânge și sudoare
vorbim despre dreptul
de-a fi noi înșine,

undeva se aude
un fluier vibrând îndoliat
în arșița verii,

ca o prevestire
deasupra rotesc
corbii, negrii corbi

iunie 1992

ECUATORUL UMBREI

plutesc în derivă vitrinele cu tot cu afișe și zâmbete,
plutesc agenții de circulație
ancorați de bastoane ca de Arca lui Noe,
se preling topite trotuarele

ca niște șireturi în destrămare
la pantofii de lux ai momentului,
alunecă răgușiți cântăreții de ocazie
cu melodiile gâlgâind sub cerul gurii,
se rostogolesc funcționarii și consilierii de taină
pe creasta de spumă a gravelor sfaturi,
uscătorilor de prune le alunecă din mâini
bagheta de dirijare-a guvernelor,
se dă de-a dura pe micul ecran dolofanul peltic
cu șampania imperială în nări;

ei au sfâșiat orele, zilele, lunile
cu prezența lor emfatică,
cu lozinci însușite și discursuri stupide,
ei și-au pus mască angelică pactizând cu diavolul,
au supt votca-n kremlinuri ca pe o pipă a păcii
și acum, la ora dezastrului,
a disperării tuturor la zidul plângerii
alunecă, spumegă în căutarea

salvatorului ecuator al umbrei
să nu audă, să nu vadă
mamele cu fii morți

îngenuncheate în rugăciune,
rugăciunile îngenuncheate în fii morți,
cerul frânt în apele însângerate ale râului
pe țarmurile căruia hoardele roșii
serbează victoria

30 iulie 1992

MONOLOGUL LUI ULISE

e mai simplu să mori în brațele mării
apele reci să-ți cuprindă încet
trupul în chingile somnului negru
născut în frigul din pești,
în verdele-brun din alge,

e mai ușor să te lași înghițit
de cețurile plumburii
căutându-și refugiu
în adâncul stâncos al mării,

decât să revii însingurat și uitat,
frustrat de conștiința păcatelor imaginare
într-o Itacă asediată mereu de obsesii,
pradă lașității oarbe,
mângâiată patern de ochii străini,

ar fi mai bine
dar povestea are un alt final
scris pe vârful săgeții

1992

NIMIC

nu-ți mai aparține nimic
din ceea ce se conturează
prin ceața duratei tale,

nu ți se cuvine
nici spuma nesomnului,
nici dimineața rezimându-și zarea
de linia prevestitoare
a zațului de cafea,

nimic nu îți mai aparține
și nu am unde să te las
să pleci ca să mori,
secundă-mblânzită,
hrănită cu jăratec, ca un cal răpciugos,
cu jăratecul fulgurat al inimii mele
dornică și ea de stingere,
de liniștea stingerii

1992

ECUAȚII LIRICE ÎN ULTIMUL DECENIU

1.

se schimbă numărătoarea deceniilor faste
cu ironia regină, cu gesturi sarcastice, iconoclaste,
între 8 și 9 e doar opt și jumătate cu lumea lui Fellini
ticsită într-o corabie iluzorie plecând spre viitor
(unde va fi, prea poate, mai bine?),

peste câmpii de carton cu pagini albe din abecedare
și-n zincul din tipografii plouă poetic din calendare
noi ecuații lirice

cu obiectele și lucrurile realului epuizat,
stors de imagini și pus de viu la uscat
pe șiruri lungi de cuvinte fără de nerv și fără de rimă,
plictisul îl mângâie, sexul expus îl animă,
schimbările de decor îi mângâie gingaș privirile,
radiera nepăsării îi șterge subtil amintirile
zilei de ieri cu prietenii morți în război,
jertfele sunt trecute-n tăcere,

ștabii se fac peste noapte eroi,
fulguie azurul pe ecrane la aparițiile lor regizate
textele vălură-n față, proptelele scârțâie-n spate,
e plin de suprarutină mesajul pe ambele lui suprafețe -
nonsensul defilează hazliu

și-n pagini risipite prin piețe,
statul din eprubetă intră obraznic în top,
carul triumfal al pelticului saltă din hop în hop,
capitalul inițial transformă moartea-n marfă,
afonii trufașei curți cântă de zor la harfă,
limbajul e visceral, muzica are iz de tamburină,
lacheii transpirați dansează în strâmba lumină
și toamna bacoviană, palidă și rece,
se risipește pe zare...

bolnav de bucuria cuvintelor
 să te retragi în pivniți murdare
altfel ștabii transfigurați te vor include în top
umil să mergi în urma carului triumfal
 săltând din hop în hop

2.

ca părul pe broască și apa-n penetul găștei
realitatea s-a-ncâlcit în oglinda
pe care-au creat-o grăbit realiștii,

într-o noapte cu luna pe cer zugrăvită
realitatea încâlcit oglindită
a căsuit o văzută
și-a cărăruit pe-o pornită
cu pas de felină rănită,
s-a căsuit de apropiată,
s-a ferestruit pe-o uitată
cu toată privirea inversă și, deodată,
a băbuit o descoperită
plăcintuind o-nvârtită
gata de pus la focul din plită,
să se-nfrupte visătorii
de cu seară pân' vin zorii,

ea, concretă, nu visa
decât visul altora,
de foame, profund, cuprinsă
a și mânuit o-ntinsă
spre focul din vatră
să bucățească-o luată,
dar băbuita, nebuna,
i-a despicăturit una
fruntindu-i lovita
de i s-a risipit ispita

și realitatea nătângă
căzu pe partea stângă
cioburind construita oglindă,

de s-au scurs subit realiștii
ca stropii reci de pe aripa găștei
când pe ceruri săltau încâlcite zorile
și luna zugrăvită-și plângea culorile...

epilogul ecuației mai cere-o remarcă –
realitatea e dură aci, -n danemarcă

3.

miriapodele plictisului
se plimbă țațoș prin dicționare
sincronizându-și, triumfal, prezența,

cuvintele se prind perechi-perechi
de-a lor picioare unduind subțire
ca bulgării de nea vestind o bruscă,
fatală avalanșă de-nțelesuri,

realitatea-și segmentează mirul
vâscos în iarna lentă din clondire
să-și ungă foamea gloriei eresul

și-i pace-n urbe și e armonie...

noi sensuri vălurează inelar
ursita să le-aducă la altar
frumsețea pentru-o tandră cununie

4.

în avalanșa vorbelor
plesnesc membranele microfoanelor,
cine mai ascultă?

cine ne mai ascultă
realitatea lacrimogenă inundând
pantofii de lux ai damelor de împrumut
mărșăluind în șiruri chineze
pe coridoarele noii/vechii puteri,
defilându-și gesturile grijii materne
pentru liniștea epoleților?
la gura lor flutură turme de îngerii roșii
de-a călare pe cai verzi,
la sânii lor s-a culcat cuminte
visul generalilor peltici...
- nani, nani, realitate confuză!
- liniște, copii! epoleții au urechi și ascultă!

6.

Merg cu realitatea în brațe și ea moare pe drum
și renaște invers, cu capul ascuns
în placenta zilei de ieri.

- Tu, târfă de catifea, - îi spun -
ieși, fie și o singură dată, să vezi
visele noastre decolorate, strivite!

Incoloră ea își plodește fiii pestriți
cu privirile ațintite spre frânturile zilei de ieri,
spre zările roșii de sângele nevinovat.
Străbunica mea s-a întors din exil
direct pe patul morții, - îi spun
și descopăr realitatea morții de-atunci
(era o dulce izbăvire, iar străbunica mea
și alte sute de mii de țărani
nu se încadrau în realitatea decretată-n imperiu)

prin moartea ei
Siberia și-a trimis
în lumea copilăriei mele
popoarele ei dispărute
să le reproduc visele, nostalgia și tristețea
(în ierni vuietul viscolului imita urletul lupilor,
vedeam urmele lor imaginare
scânteind prin nămeți
dar frica Siberiei a alungat lupii din spaime)

și realitatea renăștea mereu invers
cu capul ascuns sub copertina bucuriei fade

(urmele Spătarului Milescu au fost șterse cu vodcă
pe tot întinsul Siberiei,
din sărbătoarea ursului la hantî
a rămas doar funia,
ieroglifile vechi de pe Enisei
produc energie electrică,
doar în mijlocul Baikalului
se mai aude un *foaie verde mărăcine*
îngânat în acorduri de balalaică),

și realitatea renaște invers și tremură mereu la gândul
că din adâncurile negre de taiga
o pândește continuu moartea.

- Nu am forța să-nfrunt
deprinderea robiei, - îmi zice - sunt slabă,
mi se vede apa prin gât când o beau.

7.

în realitatea înghesuită mereu de învelișul convențiilor
stai și crezi că ești liber să alegi
încotro mergi sau unde să rămâi noaptea

9.

în iureș nestăvilit alunecă șeile de pe cai
și clipele făgăduite se fac zile fără de sens,
gonim spre periferiile văzului
unde realitatea nu e trucată
și imaginația are doar viziuni postume,

ne regăsim în dimineața calmă
asaltați de aceleași lucruri,
peste creștetul lor
batem cu sandaua tobele mării
vălurând lent și lung, cu ecouri stinse,
și undele-n flux risipesc albul tălpilor de sare

avem privilegiul de-a fi orbiți
de avalanșa fenomenelor,
avem darul de-a fi clarvăzători în absență
și consolarea că Homer
vedea realitatea greacă
prin oglinzile însângerate ale mării
încremenite la țărurile Troiei;
(conștiința păcatului are calul troian
ca reper și punct de pornire al nesfârșitei istorii,
al masacrului continuu devenit pagină de glorie),

ne aruncăm privirile în largul mării,
resfirăm dunele migratoare ale prundului
și dezgolim mereu
catargele frânte ale unei alte lumi,

iureșul realității e ca o șea ce alunecă
de pe un cal înspumat
și goana nu are sfârșit

10.

reînviată din moarte
revine moartea poemului lacrimogen,
doldora de reproșuri,
însemnată de mari nostalgii,

se așază tăcut
la masa plină de realități patentate
a poemului cinic
și bate din buze
ca din aripi un albatros nezburat,
neîncercat de briză, nelovit de talazuri,
crescut din milă
într-un spațiu liric, infirm,

își măsoară apoi
două aripi din plastic,
vibrând de-atâta culoare
în ritmul secundelor făr' de noroc,
își potrivește auzul și văzul
în oglinda spartă a propriei lacrimi
dar suflul, deși e la modă, nu e deplin
și viața nu se mai prinde-n ființe și-n lucruri...

plictisită de moarte
moartea poemului lacrimogen
pleacă la marginea mării
purtând pe brațe
un albatros nezburat,
presimțind în furtuna ce vine
plânsul de început
trecând în hohote de râs,
surâsul prim preschimbându-se
în lacrimi de tristețe

11.

e drumul lung și e arșiță
în pustiul fără culori,
cu oaze în care păsările sunt lipsă,

din cei porniți la drum
cu surle și trâmbițe,
cu cele zece porunci însușite în grabă
cei mai mulți au făcut cale-ntoarsă -
noaptele singurătății sunt abisale,
miedurile se învechesc pierzându-și aromele,
cuvintele se leapădă de înțelesuri
și, una câte una, poruncile se risipesc,

iar sensul mișcării se schimbă mereu
și claritatea își schimbă sensurile
spre dezolarea celor convinși
că i-au găsit drumului un capăt
unde stau de veghe
cu aplauzele la purtător,
și pietrele adunate...

12.

primăvara poeziei postmoderne prinsă-n boare
e la sânul logoreii desfăcută ca o roză,
are spinii ironiei reci înfipti în calendare
dar în nopțile măririi mai visează la kenoză,

își smerește ironia
și își bate spuma-n unt,
își focalizează verbul
pân' ajunge

la
un
p
u
n
c
t
.

octombrie – decembrie 1992

PACT

libertatea de a privi nu e totuna
cu libertatea de a vedea,

unii privesc întomnarea zilei
și-i dau zilei pinteni,

alții văd adolescența ideii
și-i caută leac pubertății,

vindecați-vă de întomnarea ideii,
zile bolnave și clipe fără de leac!

în urbea cuprinsă
de pubertatea ideilor,
prin asurzitor de comoda tăcere
în ziua cea fără de frâu,
nechezată de cai fantomatici

vine momentul dezlănțuirii, elastic,

și libertatea de a privi
semnează un pact orb
cu libertatea de a vedea

1992

ECUAȚIILE DISPERĂRII

1.

târguri peste oase, Gioconde învelite-n
mantia de fum a unui zâmbet
deschis ca o gară,

Dunărea din lacrimi nu mai are albie
sarea din țărâne-i putrezită-n sânge,

nu victorii, nu singurătate,
câinele crestat sub piramidă
va muri-n triunghiul veghetor
frânt la miez de noapte
de un fir de iarbă

2.

prin gândirea colectivă a străzii
trece tinerețea purpurie a ceții
călare pe cal alb,

trece pajura gravidă însemnată
pe singura dungă a creierului
cu steaua roșie-n cinci colțuri oarbe,

trece autocarul cu geamurile găurite
de mustățile mari ale unchiului djo,
trece un dolofan încruntat călare
pe viața politică
și o rază tradusă-n sufixele mirării
lipită de un nume de apostol,

trece, trec, ne trec
prin gândirea colectivă, prin
felul de a gândi în comun
nimicul, efortul nimicului,
discursurile cameleonilor peltici
travestiți în gândirea colectivă a străzii

3.

există ceva dincolo de cuvinte -
sensul ascuns al clipei ce s-a dus,
înțelesul înțelesului unde te miști
ca pe o mlaștină ce a prins
pojghiță subțire la soare,

nici un pas în stânga,
nici un pas în dreapta
înțelesului înțelesului -
dincolo e surditatea luminii
și larva fără culoare,

nimic nu te așteaptă înainte,
nici o oaste de furnici nu-ți întretaie calea,
nimicul te gonește din urmă,

există ceva dincolo de cuvinte
când mlaștina tăcerii se acoperă de solzi
peste care alunecă lotuși uscați
buni pentru o băutură a uitării
înțelesului înțelesului,

ridică-ți pleoapele și treci cu privirea
tot mai departe, până te vei face
pod văzut peste mlaștină,
sunet clar al luminii târzii
de dragul apropierii înțelesului
de dincolo de cuvinte

4.

singurătatea unui poem mai singur ca mine
developează clipa fără iluzii, iluzia clipei,

crestarea minților se face odată cu
aruncarea de harpoane de peste Ural -

ce vânătoare, Doamne, și plouă cu șalvari
din care se nasc cazaci dansând,

ochire din triunghi, aduļmecare de sânge,
urale... trăiască singurătatea
poemului fără de singurătate,

poemul unic al unei plecări
ca o scuturare de vise,
ca o reîmblânzire de șoimi

mai – iunie 1993

MĂIASTRA

lui Constantin Brâncuși

aerul se ține pe aripa ta
ca un templu pe coloanele de piatră,
tu-l ridici în ceruri și-l răstorni
peste firea cea ne-ngenunchiată,

linie extinsă în balanța lumii,
formă dezvelită-n mușchi ardent, pietros,
o încununare-a magmelor luminii
când pogoară-n ele duhul lui Cristos,

ax nervurii pietrei, porți în tine rodul
care poate-ncepe lumile-n frământ,
cer și soare-n coajă, punctul de pornire
care în nuntire rupe vâlul sfânt,

doar în oceanul sobru de miresme
ne întâlnim - un văzduh și-un pământ -
noua ta zvâcnire, vechea mea pedeapsă,
că tu ești în mâine, că în azi mai sunt,

frânge-ți zboru-n pietre, clipelor redă-ne,
doar în văzul pur sălășluiască
templele de aer înălțate toate
pe aripa ta nepământescă

22 iunie 1993

SUB ÎNALTUL AMURG

înaltul amurg
își decantează culorile
și atinge cu aripa nimicului
visele și disperarea,

în tăcerea unui nou Babilon
se reclădesc templele abjecte,

din pustiul pelticilor
bate vânt rece,

cuvântul
cu toate literele strangulate
sângerează sonor
sub înaltul amurg

1993

IMN LUI MIHAI VITEAZUL

Prietenului Mircea Cosma

Trei râuri izvorâte din miezul unui munte
străbat păduri și șesuri, și munții de granit,
materia se-ncheagă-n imagini vii pe unde
răcoarea lor ajunge în zbor nemărginit.

O inimă le poartă spre mare unduirea
de Dunăre, de Tisa, de Nistru-nvolburat –
în ea, prin evi de patimi, s-a-nfiripat simțirea
din care Neam și Țară aieva s-a-ntrupat.

Mihai - o galaxie română-n devenire
răsare-n universul zidit pe răstigniri,
pe temelie sacră de lege și jertfire
reașezând o țară a vechilor iubiri -

Muntenia, Transilvania și frageda Moldovă,
prin pohta ce-a pohtit-o, surori s-au regăsit
și plânsul suferinței l-au preschimbat în odă
ca templul României să urce în zenit.

Fiece vis de-atunci sigiliul său poartă
și-n orice faptă a noastră-i lumina cea de ieri
când astrul românimii a recreat o hartă
cu spada mântuirii de la Călugăreni.

De-atunci imperii sumbre nu pot să ne înfrângă -
trei râuri ca trei aripi în veci își poartă unda
și-acel izvor în stare chiar timpul să-l învingă
e inima-i zvâcnind în câmpia de la Turda.

Ploiești, 24 septembrie 1993

CER ÎNNORAT

oglinzile apelor se înnegresc
arcuindu-și solzii concavi
de împietrirea magmelor în adânc,
de-nvolburarea undelor în ceruri

și tu stai singur -
cu capul rezemat de pietrele migratoare
pe undele fluxului și-ale refluxului,
cu brațele stinse, rupând
conturul de spumă al valului -

umbră neobservată
a unui alt Ulise
la țărnul ce nu-ți aparține

1993

OVIDIUS

platourile de piatră se mișcau
peste scheletul de nisip al mării
și carapacea castrului plesnea,
și marmura statuilor curgea
spre larg să își adune sarea,

august amurgul aduna
furtunile la Pontul Euxin

și singur sus pe carapacea
castrului purtat peste nisipuri
de legiunile tristeții,
el admira pe geții liberi
de nestatornica morală,
în timp ce sarea mării, sarea mării
cea presărată peste răni mai vechi
sandaua i-o prindea în lanț de alge
mai verzi ca bronzul și mai tari ca piatra...

ce vânturi vă mai bat azi, Roma, Tomis?

Constanța, 7 iunie 1994

LACRIMĂ ÎN PUSTIU

lui Grigore Vieru

dincolo de poem,
de Logos și de tăcere,
dincolo de raza de soare,
de liniștea ce ascunde
simfonia izvoarelor,
dincolo de durerea divizării
ființei, neamului, țării,
dincolo de singurătate,
de bucurie și de abis,
nu vei putea să treci
decât înrourându-ți sufletul
cu această lacrimă -
singură,
purtând culorile mării
într-un pustiu fără de viață

14 februarie 1995

PE CÂMPUL ALB

viscolește dens și neîntrerupt și ziua se face noapte -
în avalanșa întunericului apare corbul lui Edgar Poe,
fulguie ușor, fosforescent și noaptea se face zi,
în lumina rarefiată imaginile-și pierd conturul,
se aștern valuri de nămeți
ca-ntr-o poveste nordică,
urletul lupilor singurătății se aude până departe,
muzica și culorile își adună simetria
și frumusețea salvatoare zace înghețată
pe câmpul alb al foii de scris

1995

ÎNTĂIUL NĂSCUT

lui Adam Puslojič

nu mai avem decât darul morții
în acest spațiu din circuitul pactizării,
în această alunecare
în timpul amnezic, învolburat de-o nouă ordine,
nici iluzia edenului,
nici miedul plăcerilor,
nici păsările de foc ale viselor

și mai e un întâi născut,
cu oase de aer, vorbitoare
de logos care ordonează
singurătatea unui început,
să cânte și să-și descânte
descânteierea și stingerea
în jocul naiv de a fi un copil al cuvintelor

și el cântă scrâșnind de durerea altora,
de durerea ruperii din coastă
a verbului Evei cu trup de vioară,
a melodiei substantivelor
îngemănându-se cu norii,

el plânge mângâind pietrele înnegrite
de sângele copiilor nevinovați,
când timpul e amnezic și toți sunt asurziți
de discursuri absurde,
iar războiul fără de sens nu are sfârșit
și singurul învins este el,
în al cărui auz mai scânteiază
simfonia ploilor de stele,

în al cărui văz își țese pânza de aur
păianjenul durerii – călătorul lui Cesar Vallejo,

în ale cărui vorbe nu se dă în scrânciob adevărul
împăunat cu rod și-n iarnă,
dar nici minciuna nu-și plimbă carul de triumf,

el e întâiul născut cu inima frântă
și realitatea furată,
adus în valea plângerii să redescopere-n lacrimă
stele noi, conturând o lume promisă -
unde vorbele cu sens nu sunt strangulate
și nu au sfârșit
lanțul de diamante al cuvintelor
și miezul de foc al tăcerii,
unde timpul cade peste riduri
ca un mied al dreptului de a muri
împăcat cu sine însuși...

Ploiești, 31 martie 1995

POEZIA

abur cald, abia vizibil
în dimineața de vară
deasupra codrilor merei,
unde au mas peste noapte
cohortele neîmblânzite ale cuvintelor
speriate de îndemânarea oricui
de a le fixa pe câmpul alb
omorându-le,

din lumea sevelor tari și-a umbrelor migratoare
își adună aromele simetriilor
și le poartă spre mările azurului
îngemănându-le cu visele
în a căror împărăție este stăpână,

e vulturul ceresc despicând văzduhul
când cade brusc
peste un umil exilat în propria sa lume
și e sunetul ascuțit
al aripilor de vultur
când cel răpit e purtat în înalturi;

ea întinde fire de aur
între calea furnicilor și sferile nevăzute
a căror muzică nu are sfârșit,

e însăși muzica tăinuită-n ființe și-n lucruri
dăruindu-și armonia,
precum steaua ce moare lumina,
risipind beznele

1995

ÎN CERC ROTITOR

mereu e aglomerație
pe colina cu măcieși plumburii –
martirii își aleg ramuri pentru coroană,
fetele își înțeapă degetul mic
să vină iubitul să le oblojească rana,
preoții caută urmele sângerării Domnului,
tinerii numără spinii rătăcirilor

și măcieșii se înalță spre cer,
mereu către cerul plumburii
peste care
se plimbă în cerc rotit spinii norilor grei
până-și aruncă-n măcieșii sălbatici
săgeata fulgerului ce arde
coroane de martiri,
nevăzute urme,
rătăciri doldora de vise

1996

DE N-AȚI FI ÎNVĂȚAT

doamnelor și domnilor războinici,
s-a spart ziua ca o cupă de cristal înnegrit
și cioburile s-au alineat
în jgheaburi tăioase, cu multe praguri,
de vi se scurge cerneala pe degete
ca sângele jertfelor voastre pe canal;

în tipografii au înnebunit de ură linotipurile,
imaginea voastră
se destramă pe zațuri, cleios,
și vocalele limbii în care mai scrieți
s-au strivit sub povara acuzațiilor,
și-au înțepat trupurile subțiri
în osul de pește scuipat printre dinți
direct în prima pagină,

doamnelor și domnilor,
ce superbi sunteți noaptea
când cupele de ceață vă adună
în chingile de vâsc ale somnului,
când vă adorm injuriile pe buze
și retina ochilor nu mai sloboade
săgeți otrăvite,

doamnelor și domnilor, mercenari ai clipei,
ce copii frumoși ați fi fost
de n-ați fi învățat să scrieți

iulie 1996

REGĂSIRE

pentru Grete Tartler, Ion Mircea și Adrian Popescu

n-am să mai fluier ritmul poemelor
de vreme ce pretutindeni
stilul ajunge a fi manieră
iar maniera îmbracă veșmintele stilului,
nu care cumva să se sperie viața din ele
și să plece fără adresă
sau să se-ngroape din plictiseală
în crângurile cu fete și popi,

atent la ce se spune, copleșit de cum se face,
voi încerca să urc poemele în Orient Expres
cum soldații aburcă în vagoanele înguste
bătrânele neputincioase
pe timp de refugiu,
când nu are sfârșit războiul nedeclarat
al patriarhilor generali ruși cu mitropoliții
și negrul oriental, orizonturile negre,
inimile înnegrite de prea multă plăcere
inundă totul...

la țărmul Egeei smoala cuvintelor vechi
picură peste catargele
naufragiate în dimineață
și văzduhul e despicat de strigătele
celui ce se îndepărtează de sine,
celui care redescoperă întreg universul
într-o coajă de nucă,

poemelor, regăsiți-ne!
ne dor plămânii de aerul nerespirat,
privirea tânjește după peisajele inimii,
unde noii prieteni își iau locul,
însemn că suntem
mai puțin împietriți
decât aburii mării,
că suntem mai puțin prăpăstioși
decât o aripă de albatros
rănită de catarge

Atena, 8 iunie 1997

POVARA UMBRELOR

luminile palide readuc printre măslini
umbrele din agora la vremea dezbaterilor
dreptului de a bea cupa de cucută
ca însemn al resemnării,

libertatea de a gândi
poartă-n cârcă libertatea de a spune
ca alergătorul de la Marathon povara destinului,
ca mâinile – râuri ale faptelor -
cătușele neputinței,

ritmul e tot mai alert și viitorul e mai aproape
cu umbrele, tot mai dense, în cârcă -
ducând pe brațe
ca pe-un Graal, cupa socratiană
spre buzele celor care vin să se nască

iunie 1997

ZILIADA

de milenii bune

nimeni n-a mai fost binecuvântat de zei
să iasă în larguri pentru a salva frumusețea,
nu s-a mai avântat nimeni în luptă
pentru legea ospitalității,

s-au dus războaie pentru pământ, pentru ape
și pentru glorie oarbă,
s-au încrucișat săbii, s-au recroit hărți
pentru idei vagi și credințe obscure;

între Scylla și Charybda n-au mai naufragiat decât
corăbiile visate de Homer,
în rest – tăcere
și crime ascunse în cânturi de glorie,

în largul mărilor

nu se mai plimbă decât furtuna,
la marginea Oceanului
navele au catargele frânte,
și-n porturi e frig și-i pustiu,
doar de la țarmuri mai vin vești ne-nsemnate:
a înnebunit regele Lear, a fost otrăvit Hamlet
cu toată gama de-ntrebări incomode,
celui mai viteaz Mihai i s-a tăiat mișelește capul,
Columb a găsit o a treia Indie în nisipurile Lunii
lărgind geografia Hadesului, acolo
Apollo alină doar suferințele morții,
decimarea umanității e un proiect
ce se-amână mereu din motive tehnice,
și singurătatea prezenței noastre în Univers
își pierde tot mai mult unicitatea –
la zile-nsemnate ne vizitează Mefisto,
iar noaptea - corbul lui Poe,

în rest – e tăcere
la marginea mării bătută de valuri
și cu fiecă zi de-așteptare
frumusețea e tot mai bătrână și mai oarbă
și nu mai crede
că o poate salva cineva,
pentru ca ea însăși
să ne salveze
din captivitatea
ziliadei plictisului

1998

IANUARIE 15, 1989

lui Valeriu Cupcea, in memoriam

La Ipotești clopotele vesteau
dănuirea Logosului românesc
prin pruncul nepereche
al Poeziei.

Ding-dang! Sunete cu ecou de doină
înălțau spre ceruri,
întru speranță și împlinire,
țara bucuriilor stinse
și a rănilor nevindecate.

În biserica din satul meu,
cea reînviată din moarte,
icoanele plângeau frigul iernii
și amintirea unui prunc
ce-a îmbrăcat cămașa morții
întru zidirea vieții
peste zgura fără de capat
a înstrăinării.

Ding-dang! Ding-dang!

Ascultă, Doamne, sunetul nestăvil
al clopotelor fără de limbă.

12 martie 1999

PLOI ÎN APRILIE

plouă în aprilie cu zgomot de pași obosiți
de parcă-n prunci orfani

azi plânge Dumnezeu
și-i neîncăpătoare umbrela tinereții
(mai tineri cu o moarte mereu)
de lăncile reci ale ploii cum stăm sprijiniți,

e ziua Învierii dar vestea nu-și are vestiții
destinului, întru împlinire,

ii mai lipsește-un popor,
ne-au îngropat în pulberea urii lor
pelticii veseli luându-și arginții

și drumu-i mereu la-nceput,
bifurcat ca o limbă de șarpe,
meandrele și le poartă
dincolo de obișnuință, de fire, din valea plângerii
norii pogoară lent și subțire firele reci ale ploii
ca strunele rupte din harpe...

pașii se întrerup,
radiați din indefinitul prezent,
măsura sfinxului pulverizat bântuie zările,
în scriptele clipei

defilează iertate erorile,
apelul muțeniei își flutură condica lent

și plouă de parcă s-ar potoli
setea morții fără' de măsură
pe șesuri cu mormintele proaspăt arate...

dureri și iluzii - golul ne are în captivitate
și-adună fâșii de neant pe soclul statuii de zgură

11 aprilie 1999

AUTOPORTRET

o cruce vie trecând prin marea culorilor
ca un pom despuiat de fulgere,

o cruce întrezărindu-se prin ceață
ca o pasăre migratoare cu aripi rănite,

o cruce de pământ peste mormântul gol

sunt acum,
în ziua cu visele crucificate

27 aprilie 1999

HIENELE

în umbra de tăciune a nopții neșfârșite
ele apar în cârduri, adulmecând mereu
cu nări înveninate prin ierbi sălbătice
însângerata urmă a singurului leu,

în trupul lui puternic răcoarea morții crește
sterilii ochi mai poartă imagini din câmpii
cu mulți hăitași în goană ce l-au cuprins în clește
și arme înroșite de glonții plumburii,

în carnea-i sfâșiată o mlaștină de sânge
în clocot se frământă pe osu-i frânt, diform
și coama năclăită de roșul pur atinge
flori galbene de ceață ce-n tihna nopții dorm,

din urletu-i puternic doar stins ecou mai sună
amestecat în cântec de păsări negre, rar
el capul și-l ridică în licărul de lună
privind spre haita neagră mustind în cerc arar

și-n salt și-aruncă trupul, izbindu-se de aer
ca de un prag de piatră, spre ultimul tărâm...

hienă pâcla nopții poartă colind de vaier
și haite nesfârșite m-adulmecă hain

9 iulie 1999

ORFEU

în urbea îngustă, cu fauna-n bernă
toți știau ce va urma,
toți știau cine urmează
și au aplaudat frenetic
greșeala lui de-a privi îndărăt
spre locul unde mai poate fi salvată
umbra unei iubiri,

harul lui aduna sânge putred
în ochii dilatați
de plăcerea surpărilor,
dragostea lui
trezea frisoane-n agora pelticilor
ce se adunau mereu
la reuniune de taină
cu bacante executând grațios
dansul strălucitor al șoldului
și în marea libație
s-a decis în secret, unanim,
trecerea lui în lumea umbrelor,
și au întronat domeniul vorbelor
pe locul corolei lui
de diamante-a cuvintelor,
au aruncat ultimele fărâme de castitate
în vulcanul plăcerilor,
dar în urbea îngustă
nu s-a schimbat nimic
și de atunci
fauna-n bernă mărșăluiește
în largi procesiuni,
mereu în mari procesiuni
deprinzând dansul strălucitor al șoldului,
mișcând sângele putred
spre zăriștea înserării

august 1999

SINGURĂTATEA

se târăște în urma mea plină de gelozie
ca o femeie îndrăgostită la vârsta de criză
și îmi cutreieră zilele, și îmi bântuie nopțile
ca o stafie vechiul castel,

își lasă umbra în vise
și în tumultul clipelor de bucurie
ca un corb penetul ebenin
în lațul de sârmă ghimpată,

răsare senină din deziluzii
și strivește viril consolări gratuite,
izbucnește salvator din perfidia urbei,
se târăște a izbăvire în urma mea
și mă cheamă să întorn privirea,
să o fac captivă temerii mute
că forța oarbă mă poate lovi
mișelește din spate,

dar eu o doresc cu toată ființa
cum râul, înlănțuit de secetă,
visează limanul
și o aștept chiar și-atunci
când voit mă las plăcerii
de-a ucide viermele timpului
îmbrățișând pătimaș
deșertăciunea deșertăciunilor

1999

ZI DE CRĂCIUN

zăpezi neîntinate

 peste oraşul redus la tăcere,
liniştea a-nghetat la ferestre
şi peste ramurile în văluri de alb,
de parcă toate lucrurile s-au oprit să înveţe
un alfabet al începutului de lume,

zi în afara timpului, doar voinţa de a mai fi
readuce în memorie trecutul

 şi durerea rănilor vechi,
alterând solitudinea pură,
proiectând peste pereţii goi
 umbra celui veşnic fără umbră

25 decembrie 1999

CU MÂINILE CURATE

conducătorul rebeliunii din balta convențiilor
(în pofida imaginii trucate
și-a tuturor aparențelor
că tot ce-i patriotard e chiar și firesc)
are prenume oficial și nume conspirativ tot rusesc

(așa în vremuri grele era moda și bătea și vântu'),

e creștin în afară și ofițer înăuntru,
e fire ascunsă, cu nervi “planetari”,
are soldă-n arginți și rezervele mari
de hârtie, săpun, de funie și vopsele,
mănuși de box

și danturi de protecție pentru măsele

(dar în urbea stătută nimic nu se știa
actul de naștere și titlul conspirativ le ținea
conform normelor vechi ale roiului
în safeul din cușca vulpoiului;
cum era prevăzut în legea nescrisă:
acolo era și-o zi cu ușa deschisă
în preajma reuniunilor de taină
când realității i se croia altă haină
și insalubrii puneau la cale
salubritatea politică prin metode “legale”);
realitatea e mereu revopsită
și-n *fluxuri* de bârfă ticsită,
descrișă-n nuanțe de negru și gri -
toți vor ști doar ce vor citi;
(apoi, după truda de săptămâni
se trece la spălatul pe mâini:

- *torna, fratre, torna!*- exclamă cu trufie
bucuros de perpetuarea turnătoriei;
mâinile negre-curate și le șterge la spate -
chiar și în scurtele pauze
i se-nroșesc de aplauze,

se spală și de roșul din cușcă
cu săpun bleu și galben și cu praf de pușcă
și mângâie carabina cu admirație
până cad găurite semnele de circulație,
dar mișcarea continuă în pofida noroiului
mereu înspre cușca vulpoiului);

după rebeliuni când adoarme tot burgul
în cușca vulpoiului începe târgul:
vulpoiului i-a rămas în custodie țara,
dar spânul roșu a luat poșta, telegraful și gara,
reconfirmându-și titlul de general
a-nlocuit mârțoaga zăludă cu-o frumusețe de cal,
conducătorul rebeliunii, tânărul Iuda cel costeliv,
și-a cumpărat actul de naștere și titlul conspirativ,
dar împărțeala nu-i o simplă beție
până în zori a vibrat cușca: tu mie, eu ție!
mie îmi trebuie! mi se cuvine!
tu pentru mine și eu pentru tine!
(s-au împărțit hârtiile, tipografiile,
săpunul de baie, generalii de paie,
popii din două mitropolii,
lașii mai mult morți decât vii,
consilierii fonfi și blazați,
ștabii restructurați,
guvernul și prăvăliile,
patriotismul și farfuriile,
dolarii și lei,
sfînții și fariseii),

apoi iarăși s-au spălat pe mâini
și s-au dat cu miresme
spânul roșu a adus turma de voturi la iesle
și-au făcut marea libație cu tot macazul
păsările rare au fost sacrificate
când bătuse ceasul
miezul nopții în miez de zi,

(cine, mâine-poimâine, va ști, nu va ști
de rolul spânului și-al tânărului Iuda?
care-i rodul împărțelii? care le-a fost truda?)

că-n danemarca noastră precum mai rar se știe
e întuneric mare și-i mare amnezie...

vulpoiul, deocamdată, e-n marele onor -
are un spân și-un Iuda mereu la purtător,
prea poate până-n clipa sinistră și fatală
când se va face-n cușcă o nouă împărțeală

decembrie 1999

PARADOXURI PROVINCIALE

sicofanții au devenit

purtători de cuvânt ai moralei creștine,
maiorii duși cu pluta zboară din brațele ștabilor
direct sub epoleții de general,
vremea care s-a dus e chiar timpul ce vine,
profetul păstorilor își călărește mârtoaga
crezând-o frumos armăsar,

cu mii de picioare ziua bate tobele erelor
văduvindu-le de amintiri, remodelându-le chipul,
vocile beznei asaltează muzica sferelor
pe tronuri își proptește pumnalele - nimicul,

onoarea-i scâldată-n noroaiele delațiunii,
limacșii își plimbă dâra-n istorie,
perfidia escaladează culmile rațiunii,
calomnia-i aproape o glorie,

hrănită cu basne exultă mulțimea
ticsindu-și memoria cu vechi nostalgii,
în focul din patimi se jeruie pâinea...

doar iarna își spulberă pașii pustii

14 ianuarie 2000

BUCURIA POSTULUI

astăzi s-a dat semnalul de ieri,
au sunat trâmbițele apocalipsei...
o, vino odată, măreț viitor, - sunetul
e radiotelevizat și croncănit de corbi
modernizați și urcați pe soclu,

colonelul mitropolit valsează de post cu generalul,
aburii de fasole urcă
și se leagă de ramele ferestrelor
cu lanț de cârnăciori fripți,
în timp ce maiorii, căpitanii și subofițerii de gardă
pescuiesc de la balcoane iertarea păcatelor,

fericirea e transparentă în cer și pe pământ
și-n tot ceasul
de se văd, în caverne,
îngerii cum zboară peste ciuperci
și adună spori să crească, în post,
economiele subterane,
și-i mireasmă de busuioc și spanac
de se umflă nările melcilor rătăcitori,

ai sosit, așa, deodată, măreț viitor! -
e iertarea păcatelor în afară,
e izgonirea păcatelor înăuntru
cu voia cea fără de voie a coloneilor mitropoliți,
cu viața exactă și ritmică a subofițerilor
pescuind de la balcoane
mereu aceeași aburi, mereu aceleași miresme

24 martie 2001

NEGURI TOT MAI RARE

lui Radomir Andrič

ce-am putea să schimbăm în lumea difuză
doar cu icoana fragilă-a cuvintelor?

mai marii zilei rîd în hohote
și se îneacă-n cuvinte fără de sens,

armele se îneacă în sângele nostru
căutându-ne inima,
prostia asurzitoare se îneacă în propria vomă,
cavalerii neantului se îneacă în ceață,
negurile se destramă
de lacrimile copiilor orfani;

ce-am putea noi să schimbăm în lumea aceasta
doar cu icoana cernită-a cuvintelor?

aisbergul gândurilor leagănă mări de singurătate,
liniștea-i explozivă, tunetul ei
își arcuiește unda risipind beznele...

să lăsăm cuvintele vechi în grija copiilor;
ei sunt trecutul nostru mișcător pînă la lacrimi,
sunt scânteierea clipei ce se naște
din negurile tot mai rare...

Ploiești, 31 martie 2001

MIȘCARE HAOTICĂ PE TIMP DE ARȘIȚĂ

boscarii au ajuns la templu
și i-au ros treptele cu genunchii,
templierii au ajuns în târg
și-au dat cu capu-n lozinci,

templierii poartă crucea pe spadă
și nu sunt din templu,
boscarii poartă cruce la vedere
și sunt cei din lozinci,

cei dintâi s-au născut în altă parte,
boscarii au inventat boscheții locali
să dea și ei, colo, un dram de umbră
în arșița verilor roșii
când inspirația dă-n clocot
și scriitorii de lozinci
confundă neamul cu neamurile

2001

MOȘTENIREA LUI ICAR

căderi de pietre pe versantul nopții,
eradicând auzul, eradicând vederea,
lovesc mereu în pomii cu mult rod –
e-o încercare hărăzită sorții
când în tumult, absconsă, învierea
îi rânduiește vieții alt prohod,

durerile nu sunt pietrificate,
sunt vii și ard ca magmele sub prund
și rănilor deschise, însângerate
sunt hrană pentru timpul muribund,

cazi și recazi lângă înaltul prag,
învinși în timp de spații schimbătoare
și-n trupu-ți moartea-și face-nalt catarg,

e ritmul frânt și-n noaptea sumbră vin
siniștrii corbi să-ți sfâșie ființa,
mai neagră-i disperarea, amară suferința
dacă renunți la luptă și te retragi umil,

ai crucea moștenită cu drumuri lungi și chin
ridică-te și mergi ! nu s-a sfârșit cărarea,
prin negurile dese o rază mai transpare
și disperații sorții șoptesc: noi te iubim!

2001

IMPOIBILUL DEMIURG

1.

fatalitate și orbire... alineată în reala
succesiune-a vieții neînsemnate
ca un soldat-prizonier - râvnita libertate,

e întuneric în *a fi* și scânteieri în *ne-ființă*
consoana umbrei devorează

în somn luminilor vocala
iradiind și scânteind

cu nimb cernit de suferință...

2.

încremenită-i bezna, fixă-i lumina-n zare,
cum să alegi? se surpă-n orice noapte
zidirile de peste zi, frumosul pur
devine-un nou prilej pentru frustrare,

ajunși în valea plângerii prin forța
destinului croit sub alte vreri,
predestinata întâmplare, dur
lovește-n plin stingându-i clipei torța,

mai poți salva, în iureș, ce-a fost ieri –
nimbul imens ce-n sine totul poartă,
credința și iubirea înscrise-n soartă
ca un prilej al marilor dureri?

2001

ULTIMA EXPERIENȚĂ

s-a consumat, la jumătate, și ultima experiență
a unui prurit general având cauze logice
în trecutul imediat,

timpul nu mai poate fi zgâriat cu o prezență,
pieile-s tatuatăe cu vechi precepte ideologice,
tocirea unghiilor e realitatea de necontestat,

vorba vine, dzisa trece:
încercarea vină n-are!
nostalgiilor trecute le vine sezonul rece,
viitorul plin de farmec degerat e la picioare,

pâinea și-a redus pâlmașii,
corbii fâlfâie pe zare
suverani în sate triste și în marile orașe,
numai golul și urâtul susură prin calendare,

vivat! generali de paie, panglicari de balamuc,
măști ce scot în avanscenă un perfid satrap peltic
la spectacolul rușinii cu un public trist, năuc
într-un stat unde, de-o vreme,
nu s-a întâmplat nimic

2002

ÎN PROVINCIA EDENURI

în provincia Edenuri
unde gându-i lent, tehui
pe înaltele gradenuri
scaunele sunt statui,

lumea poartă sub ogive
arme aprige de-atac -
moleșite substantive,
complimente de iatac,

merge la închinăciune
cu genunchii roși pe trepte -
raiul murmură pe strune:
scaunele-s înțelepte,
pentru dreapta armonie
sunt mai vechile refrenuri,

fericit cine le știe
în provincia Edenuri!

2002

MARI PASIUNI

regimul roș, provincial
are adânci striații gri -
struț-zebra cu schimbări spre cal
nechezate-n zori de zi,

sistem tranzit, cu plusvaloare
în cadrul comunist-obeș,
sună dogit sub trista zare
azi paranoicului lor creș,

cu zel satrapic dau din vintre
zâmbind spre vest, mergând la est
și-au pus modernele cilindre
peste-un chipiu milităresc,

la purtător au panglicarii
pentru comploturi levantine,
cântă-n duet aceleași arii
din Marx și cărțile creștine,

e nuca alianței tare
cu roluri puse abil pe strune -
se-njură grav în piața mare
și se iubesc după cortine,

mari pasiunile-și consumă
în ruleta rusă și la golf
și laolaltă îi adună
idolii lor – Ilici și Adolf

octombrie 2002

OGLINDA

în lumea patimilor, mutilată de stranii convenții,
nu-i găsești nicicând un loc adecvat -
dacă o pui la intrare,
toți dau cu capul crezând-o ușă
spre lumea râvniță,
dacă o pui la ieșire,
i se arată doar spatele,

față-n față, la linia de-ntâlnire,
fobiile dau în clocot
și-i contestă menirea,

dar și-atunci
când criza de reflectare-i acută
și câmpul ei avid de imagini
nu-i neted și drept -
denaturează doar ceea ce-i denaturat,
urâtește doar ce-i urât
pân' se-nvrednicește de-o ură mortală
și, disperată, îi dă binețe unei pietre,

de-ar fi să aibă peste stratul de-argint
și un strat de rimeluri -
colo puțină culoare, dincolo un pic de fard,
un strop de balsam pentru moft,
un dram de zâmbet pentru ziua posacă
a vânătorilor de imagini,

dar așa cum e - sferic predestinată
să oglindească necruțător
mersul pe sârmă-al plictisului -
nu poate avea decât o soartă vitregă,
spartă și cu cioburile lipite postum,

adunați pietrele decepției!
roțiți ciocanele și răngile urii!
în spațiul imaginilor ordonate
vine iarăși meșterul
să-i pună realității în față
nedreptățita oglindă

2002

CAFEAUA DIN PAHARUL MORȚII

dimineața își bea cafeaua din paharul morții
în timp ce medicii somnambuli
constată amnezia vieții,
diagnosticul e simplu și nici nu trebuie scris -
toți au uitat de toate, toți au uitat de toți
în mișcarea înainte, firească de tot,
spre marginea prăpastiei -
acolo așteaptă noile idei purtând în gușă
oamenii noi, transfigurați și apatici,

cărțile de memorii antume țin și ele în mâini
paharul morții și beau cu seninătate uitarea
până își falsifică propriul conținut - aici
diagnosticul e tragic și comic și nu suportă
decât comentarii postume,

la intrarea în dimineață stau de strajă
cohortele negurii alineate vertical
să nu se amestece ziua cu noaptea,
memoriile de mâine cu tânguierile de ieri

și claritatea ar fi aproape perfectă,
și mișcarea înainte nestăvilită
de nu s-ar termina, după doar câteva sorbituri,
cafeaua aburindă din paharul morții

2002

STAȚIA TERMINUS

la stația terminus, la intrarea-n oraș,
s-a instalat o armată de croitori
au metru cu radar,
iau măsura mișcării și nemișcării
(amenda pentru nemișcare e cea mai consistentă),

au metru cu dinți, găuresc asfaltul și măsoară
efectul vibrației și gradul de apăsare al pașilor
(dau bonus pentru mersul cadențat
și pentru căderea de pe sârmă,
dacă, bineînțeles, lasă urme adânci),

au metru de sticlă pentru gulere
cu margini ascuțite, ovale
sau cu anvergură de glugă,

trecătorilor în viteză
și celor ce așteaptă - mereu altceva -
le remodelează sau le fac alte gulere
să nu-i surprindă realitatea
când cochetează cu acel altceva
ce ne pândește mereu
(se dau premii pentru cei
cu gluga urcată peste urechi și lăsată pe ochi),

e trudă multă în stația terminus
de când au venit croitorii
și-i armonie - aproape deplină -
între cei ce măsoară
și cei ce se vor măsurați,

.....

Nota editorului

Valeriu Matei sau noul expresionism liric

Între poeții optzeciști din Basarabia, Valeriu Matei face o figură aparte. Afirmând asta, este neapărat nevoie să avansăm câteva argumente. În primul rând, Valeriu Matei este cel mai sincron poet tânăr cu literatura din țară, deținând o perfectă stăpânire a limbii române, a limbajului poetic modern. În al doilea rând, nu și-a compromis poezia scriind, cum au făcut-o majoritatea congenerilor săi (mulți dintre ei agitându-se azi sub umbrela precară și înșelătoare a postmodernismului!), despre Lenin, Stalin și n-a înălțat, folosind „neostenita chiriliță”, propria simțire lirică pe bolți unionale. În al treilea rând, el a dus mai departe mesajul unor poeți ca Liviu Damian, Grigore Vieru sau Nicolae Dabija, care au scos poezia scrisă între Prut și Nistru din discursurile folclorizante, din formulele lirice vetuste, obosite. Tânărul poet a abordat o altă gimnastică a ideilor și a vehicolului lingvistic. În al patrulea rând, Valeriu Matei este singurul dintre tinerii poeți basarabeni care s-a pus în slujba luptei pentru drepturile românilor (limba română, tricolorul), împotriva jocului absurd al istoriei, devenind ceea ce fără jenă și complexe mai numim azi *tribun*.

Născut în comuna Cazangic (județul Lăpușna, Basarabia) la 31 martie 1959, viitorul poet avea să urmeze școlile primară și medie în satul natal și la Leova, pentru ca, între 1976-1979, să-l aflăm student la Facultatea de istorie a Universității de Stat Moldova, iar între 1979-1983 la Facultatea de istorie a Universității „Lomonosov” din Moscova, pe care o absolvă dar este exclus de repede de la doctorat pentru antisovietism și naționalism. Urmează un exil de patru ani la Mănăstirea „Noul Ierusalim” (ținutul Istra). În acest fel, deși debuta prematur cu versuri în reviste, prima carte de poeme îi apărea în 1988, când începuse dezghețul gorbaciovist, carte ce se numea „*Stîlpul de foc*” și era prefațată de Grigore Vieru. Entuziasmat, Grigore Vieru, vârful de lance al poeziei basarabene spunea: „Mărturisesc că nu am citit de mult un manuscris cu poezii tinerești în care versul să curgă atât de firesc și liber, atât de nechinuit și nechinuitor, atât de muzical și atât de legat de tradiția noastră poetică. Săgeata este unită cu ținta la acest poet, pentru a folosi un minunat vers al său.”

Grigore Vieru avea să sesizeze ceea ce s-a dovedit în timp, cu bună vedere de la o mie de leghe: Valeriu Matei este un poet adevărat, de o simțire lirică și o ideeție nesofisticată de tendințe, curente sau inginerii textuale. De asemenea, o clară dicțiune a ideilor și o mînuire instinctuală a simbolurilor (fără de care textul ar fi sărac, ar fi costeliv) oferă prestanță poemelor sale.

Dacă după Mihai Cimpoi poetul în discuție „recurge la sugestia metaforică și muzicală specifică simbolismului, preferând misterul”, dacă Grigore Vieru afirma că modul de a scrie al lui Valeriu Matei este „versul energetic și fulgător”, la care mai adaugă „o puternică notă intelectualistă”, postfațatorul *Elegiilor fiului risipitor* (Editura Princeps Edit, colecția *Ediții critice*, 2010), Theodor Codreanu, ne vorbește, provocator, de „un caz de

postmodernism premodern”. Dacă Ioan Alexandru descoperă în poezia lui Valeriu Matei „o forță a cuvântului și o adâncime a rostirii cum rar poți întâlni la un tânăr de astăzi, în limba lui Eminescu” (1988), dacă Eugen Simion descoperă în textele sale „un bucolism agitat prin care trece un duh de neliniște și revoltă”, spunem fără a greși, credem, că poezia lui Valeriu Matei, de la primul volum apărut (1988) și până azi e aceea a unui neoavangardist de mare forță care, accentuând forma, energizează și înprospătează fondul.

Constatând că „*toate corăbiile noastre / sunt ca niște cruci putrezite / de prea multe crucificări ce-au purtat*”, că „*libertatea de a privi nu e totuna / cu libertatea de a vedea*”, că „*există un destin în rodul tăcut al semințelor târzii*”, poetul spune: „*încerc zi de zi să sparg barierele / între mine, cel de azi, și eu - cel ce voi fi mâine / mai bogat cu un peisaj, cu un prieten, o idee / sau cu o nouă rană / deschisă lumii în continuă destrămare*”.

E bine ca în această scurtă notă de lector să nu ne izgonim din gânduri vocația de tribun a lui Valeriu Matei, care, într-o atmosferă basarabeană asemănătoare cu aceea din Transilvania anilor 1900, în care scria Octavian Goga, spunea: „*Un ram din pomul neamului eu sunt, / o strună în vâltoarea unui cânt / ce l-au purtat străbunii peste ani. / E timpul vitreg. / Țara-i sub dușmani. / Ci zările tu, Doamne, le-nsenină / sufletul greu de chin să stea-n lumină.*” Și încă, în **Fiul risipitor**: „*De parcă-s exilat în propria mea umbră / să-nvăț căderea și s-alunec blând / pe fața pietrelor, pe glia aburindă / mereu în urmă și mereu pierzând / contur și formă, nuanță și culoare, / să n-am odihnă și să n-am crezare*”.

„Aleluia, aleluia, / pentr-un neam al nimănuia”, strigă poetul în disperare de cauză, aflat într-un război acerb cu năvălitorii, cu mancurții, cu istoria însăși, nedreaptă și trădătoare. Dar această „inteligentă artistică remarcabilă”, cum o remarcă Alex Ștefănescu, nu putea să nu reclădească speranța, pentru că, spune poetul, „*libertatea de a privi / semnează un pact orb / cu libertatea de a vedea*” și, mai ales, pentru că „*prin gândirea colectivă a străzii / trece tinerețea purpurie a ceții / călare pe un cal alb*”.

Cu marele risc de a ne repeta, vom spune că scriitorii basarabeni înseamnă ceva în acest moment doar prin confruntarea și integrarea în marea familie a scriitorilor din România. Dicțiunea clară, impecabilă a ideilor, prospețimea imaginii brodată pe o textură lirică originală, precum și simbolistica și profunzimea mesajului, absolut cuceritoare, ne obligă să-l așezăm pe Valeriu Matei în prima linie a poezilor români din ultima jumătate de secol.

Prezenta antologie, *Elegiile fiului risipitor – opera poetică*, apărută în colecția *Ediții critice* a Editurii “Princeps Edit” Iași, un fel de tragere de linii la vârsta de cincizeci de ani ai poetului, cuprinzând o selecție riguroasă de poeme (de la debut până la secțiunea de poeme inedite de azi), stă mărturie în acest sens.

Daniel CORBU

CUPRINS

POETUL „CÂNTECULUI TRIST AL FORMELOR”, prefață de *Acad. Mihai CIMPOI*.....5

VALERIU MATEI. ITINERAR BIOBIBLIOGRAFIC, de *Claudia MATEI* **15**

STEA PESTE MARE (1976-1978)

ȘAPTESPREZECE	23
CLAR DE LUNĂ.....	24
ECOUL	25
ÎNDEMNI.....	26
STELE.....	27
SEMINTELE.....	28
GENEZĂ.....	29
FLOARE DE IN.....	30
DOAR UMBRELE	31
PĂMÂNTUL.....	32
POVARA NOPTII	33
CÂNTECE LA ÎNCEPUT DE DRUM.....	38
DARUL LUMINILOR.....	40
NELINIȘTE	41
EXPEDIȚIE	42
NISTRUL	43
PE CONT PROPRIU	44
SALTIMBANCUL.....	45
***Alunecă toamna prin geamuri deschise	46
ÎN CEAȚA DIMINEȚII.....	47
ULTIMUL LĂUTAR.....	48
ZI DE ZI.....	49
BEZNĂ	50
DISCIPLINĂ.....	51
CALENDARE.....	52
DANS.....	53
ACASĂ	54
CLIPE.....	55
STEA PESTE MARE.....	58
NOAPTE MARINĂ.....	59
ÎN LARG.....	60
PESCĂRUȘII.....	61
POEMELE MĂRII.....	62
***Umbrele toamnei se-nalță pe zariști	67
***Trec frunzele-ntomnate în iureș peste șesuri	68

***Timpul își schimbă registrul.....	69
***Metalic sclipesc întomnatele lacuri.....	70
MIRAJ.....	71
***Timpul cerne amintiri și spaime,.....	72
***De zeci de ani e-n agonie.....	73
SONET.....	74
CROCHIU.....	75
***păsări de noapte plutind peste zariști de vis.....	76
***Toamna alungă umbre din codrul răvășit.....	77
SCLAVI DE MESERIE.....	78
CER FĂRĂ STELE.....	79

SENTIMENTUL TREZIRII (1979)

SENTIMENTUL TREZIRII.....	83
PRIETENILOR MEI.....	84
DEPRINDERE.....	85
***Nu mă dezic de zeul meu. Ca Iosif.....	86
VÂRSTĂ.....	87
IMPACT.....	88
DILEMĂ.....	89
REALITATE.....	90
ZBOR DE PASĂRE ALBĂ.....	91
SPRE LOCUL RĂSTIGNIRII.....	92
DE ȚARĂ.....	93
LA ARAT.....	94
***iunie aduce de pe creste,.....	95
UMBRE.....	96
ZIUA PATIMILOR.....	97
***în parcul răvășit se lasă noaptea.....	98
UNA - ALTA.....	99
IMAGINI.....	101
NOCTURNĂ.....	103
LEBEDELE NEGRE.....	104
VECERNIE REGALĂ.....	106
***Vreau să mă înec în taifunul sălbatic.....	107

ELEGIILE FIULUI RISIPITOR (1979 – 1980)

ÎNTÂIA ELEGIE.....	111
A DOUA ELEGIE.....	118
A TREIA ELEGIE.....	122
ELEGIA A PATRA.....	128
ELEGIA A ȘASEA.....	131

ANIVERSAREA CUVINTELOR (1980)

***i-ar trebui o altă forță.....	139
ICAR	140
***Ea dansa pe zidul vechiului castel	141
POEME RĂZLEȚE.....	142
CONTINENTUL MORȚII	146
ARHEOLOGIE	147
SIMPLE CONSTATĂRI	148
RĂTĂCITOR.....	150
***Frumoasă ca o trestie-nlumină.....	151
MĂSURĂ DE TRECERE.....	152
ORHEIUL VECHI	153
ATELIER	154
ASCULTÂNDU-L PE ENESCU.....	155
ÎN ACVARIU	156
AMIN, ISTORIE!.....	157
OLIMP	159
MARILE TĂCERI	1600
DOINA.....	161
MAREA CORABIE.....	164
DRAGOSTE.....	165
POETUL	166
***Negare și regrete. Zăresc râvnita cale	167
ANIVERSAREA CUVINTELOR	168
FACEREA.....	170
ARENĂ	172
***Claxoanele vibrează în străzile pustii	173
EPILOG.....	174

MOARTEA LUI ZENON (1981)

IMAGINE ȘI REAL.....	177
VIS ANTIC	178
APORIA VIETȚII ȘI-A MORȚII.....	179
MOTIVE DE POEM.....	180
VERTICALĂ.....	181
ZBOR	182
AHILE CEL IUTE DE PICIOR.....	183
DRUMURI DE DINCOLO DE NORI.....	184
TREZIRE	185
ÎNGERUL CĂZUT	186
STATUIE DE FARAON	187
FEMEIA DIN VIS	188
PEDEAPSĂ.....	189
***Văd cum se lasă umbra în aerul de sprijin.....	190
CHEMARE	191
CHIPUL DURERII	192
GHEGART	193

DOUĂ LUMI.....	194
NELINIȘTITUL.....	195
ULTIMELE ȘTIRI.....	196
CÂNTEC.....	197
UMBRE.....	198
MARINĂ.....	199
DOMENIU.....	200
LEGITATE IMPERIALĂ.....	20201
MOARTEA LUI ZENON.....	202
REVERS.....	203
TIMP-NETIMP ȘI CĂDERE.....	204
REGELE TOBELOR.....	205
PĂIANJENUL.....	206
***Bat clopotele, mamă, în schitul Sfintei Vineri,.....	207
***Sărbătoare și joc de măști e în stradă,.....	208
TATEI.....	209
ȘI ERA PLÂNSET, ȘI ERA FURTUNĂ.....	211
ȘAH.....	212
MUZEU.....	213
CÂNTEC DE IUBIRE ÎN APRILIE.....	214
JOC SERIOS.....	215
STRIGĂT.....	216
ULTIMUL DANS.....	217
GOANĂ.....	219
CÂINELE REGELUI.....	220
APROAPE ECHILIBRU.....	221
SETEA DE ZBOR.....	222
CONSTATARE.....	224
IPOSTAZĂ.....	225
ARTĂ.....	226

STÂLPUL DE FOC (1982-1984)

***sub primul semn al zodiacului născut.....	231
POMUL.....	232
DIMINEAȚĂ MOSCOVITĂ.....	233
VARIA.....	234
LA HOTIN.....	236
CLOPOTELE.....	237
COPERȚI.....	238
***Noapte. Pustiu. Spovedanii. Căință.....	239
CORBUL.....	240
ORIENTALE.....	241
TRISTEȚE.....	243
TOAMNĂ.....	244
***Spectacolu-i sfârșit. Cortina nu mai cade.....	245
***se stinge toamna ca o părere de rău,.....	246

*** Aștept pe coridoare de clinici disperat	247
*** fiindcă nu pot să dansez pe bani	248
*** vântul bate în geamul meu	249
*** Strada unde seară de seară te-aștept	250
POVESTE	251
ALTĂ POVESTE	253
MAI PESTE CRUCI	255
*** am vârsta când încep să simt lumina	256
NOAPTE DE IARNĂ	257
CINA CEA DE TAINĂ	258
MEMORIE	259
LA MOARTEA CONDUCĂTORULUI X	260
*** Parcă aş sta rezemat de un zid	261
Noapte de august. Zvon de departe	262
STÂLPUL DE FOC	263
PERMANENȚĂ	264
AMURG LA 28 IUNIE 1940	265
*** măști de aer, clipe retezate	266
DUEL	267
NECUNOSCUTA	268
EMOȚIE	269
*** Treceam prin ploaie-nvălmășit și ud,	270
*** spre izvoarele orei cobor și pun semne	271
NICI UN CLOPOT	272
RUGI DE VECERNIE	273
FIUL RISIPITOR	274
STARE	275
*** Trezește-te, iubito, e larmă în oraș -	276
*** Conștiință în vid. Moarte stelară.	277
MACII	278
E TIMPUL	279
SINGURĂTATE	281
STARE	282
FAȚA IERNII	283
IARNĂ	284
TRISTUL CÂNTEC AL FORMELOR	285

SOMN DE LUP (1984-1988)

ÎNTREBARE FĂRĂ DE SFÂRȘIT	291
RITUAL	292
LUP LA MENAJERIE	293
SABIA DE BRONZ	294
SOMN DE LUP	295
TÂNĂR AED	296
*** Fii ai pământului și fii ai lupului rănit,	297
LA COGAION	298

FLAMURILE CERULUI.....	299
STÂLPUL MORȚILOR	300
PĂȘĂRILE.....	301
OVIDIU.....	302
DESCRIPTIO PATRIAE.....	303
AVE MARIA.....	313
PIROBORIDAVA.....	314
NUMĂRĂTOAREA DACULUI NOBIL.....	315
RECVIEM.....	316
ANOTIMPURILE.....	318
VALUL LUI TRAIAN.....	319
ECOUL	320
POVESTE	321
CLOPOTUL.....	322
HERALZII	323
DOR DE CÂMPINA.....	325
JERTFĂ.....	327
RUGĂ	329
VESTITORUL	330
LA SARMIZEGETUSA	331
PRIMA ZI A ÎNFRÂNGERII	332
EPISTOLA DE LA SARMIZEGETUSA	333

DIMINEAȚA MARELUI ORAȘ (1985-1989)

DIMINEAȚA MARELUI ORAȘ	337
CÂNTEC MATINAL	339
LANCEA.....	340
CROCHIU.....	341
ORAȘELE ARSE.....	342
SCHIMBARE DE DECOR.....	343
PE STRĂZILE URBEI	344
UNDA	345
NEGURI.....	346
SEMNE	347
ORAȘUL SUBTERAN.....	348
FLORI MOARTE	349
TĂRÂMUL VISAT	350
POVESTEA CÂINELUI VAGABOND.....	351
ARGUMENT	352
FOAMETEA CERȘETOARE	353
ORĂ DE PRIVEGHE	354
MOTIV.....	355
O IMAGINE A COSMOSULUI.....	356
POEM.....	357
DEPĂRTĂRILE.....	358
FUGĂ.....	359

SOMN	360
POEM FĂRĂ TITLU.....	361
CÂNTEC DE NOAPTE.....	362
IARNA ÎN ORAȘ	363
***Treci respirând zăpada cu pasul tău ușor	364
PRESIMȚIRE.....	365
NEDREPTĂȚILE PERECHI.....	366
POVESTE FĂRĂ EPILOG.....	367

ORFEU ȘI SINGURĂTATEA (1990 – 2002)

CONVENȚIE.....	371
RĂTĂCITORI ȘI ZIDURI.....	372
UN ISTM FRAGIL	374
URSUL SIBERIAN	375
REPETIȚIE	376
CATARGE.....	377
LACRIMILE PIETRELOR.....	378
SCÂNDURĂ DE BRAD	379
ÎMPĂCARE	380
ÎN INTERIORUL LACRIMII.....	381
LECȚIA SPARTACUS.....	382
VINOVATĂ E GEOGRAFIA	383
CORBI ÎN ARȘIȚA VERII	385
ECUATORUL UMBREI.....	387
MONOLOGUL LUI ULISE	388
NIMIC.....	389
ECUAȚII LIRICE ÎN ULTIMUL DECENIU	390
PACT.....	399
ECUAȚIILE DISPERĂRII.....	400
MĂIASTRA	403
SUB ÎNALTUL AMURG.....	404
IMN LUI MIHAI VITEAZUL.....	405
CER ÎNNORAT	406
OVIDIUS	407
LACRIMĂ ÎN PUSTIU	408
PE CÂMPUL ALB.....	409
ÎNTÂIUL NĂSCUT.....	410
POEZIA.....	412
ÎN CERC ROTITOR.....	413
DE N-AȚI FI ÎNVĂȚAT	414
REGĂSIRE	415
POVARA UMBRELOR	416
ZILIADA.....	417
IANUARIE 15, 1989.....	419
PLOI ÎN APRILIE	420
AUTOPORTRET	421

HIENELE	422
ORFEU	423
SINGURĂTATEA	424
ZI DE CRĂCIUN	425
CU MĂINILE CURATE	426
PARADOXURI PROVINCIALE	429
BUCURIA POSTULUI	430
NEGURI TOT MAI RARE	431
MIȘCARE HAOTICĂ PE TIMP DE ARȘIȚĂ	432
MOȘTENIREA LUI ICAR	433
IMPOIBILUL DEMIURG	434
ULTIMA EXPERIENȚĂ	435
ÎN PROVINCIA EDENURI	436
MARI PASIUNI	437
OGLINDA	438
CAFEAUA DIN PAHARUL MORȚII	440
STAȚIA TERMINUS	441

GRECIA IMAGINARĂ (2002 – 2003)

I. PREFAȚĂ RELATIVĂ LA O TEOREMĂ ABSOLUTĂ	445
II. MAI DREAPTA CINSTIRE	447
III. TÂRGUL	451
IV. BURGUL	452
V. NUNTA	454
VI. DANSUL	457
VII. OUL	459
VIII. OBIȘNUINȚA	461
IX. SEMNE, CERCURI	463
X. GRECIA IMAGINARĂ	466
XI. ZBORUL	467
XII. EPILOG DOGMATIC	469

ZILIADA (2004 – 2008)

ZIUA ÎNTÂI	475
ZIUA A DOUA	478
ZIUA A TREIA	480
ZIUA A PATRA	482
ZIUA A CINCEA	485
ZIUA A ȘASEA	487
ZIUA A ȘAPTEA	488
ZIUA A OPTA	489
ZIUA A NOUA	491
ZIUA A ZECEA	493
ZIUA A UNSPREZECEA	495
ZIUA A DOUĂSPREZECEA	497
ZIUA A TREISPREZECEA	499

ZIUA A PAISPREZECEA.....	501
ZIUA A CINCISPREZECEA	503
ZIUA A ȘAISPREZECEA.....	506
ZIUA A ȘAPTESPREZECEA.....	509

LA CINA CEA FĂRĂ DE TAINĂ (2009-2010)

CĂMAȘA LUI GRIGORE VIERU	513
FÂNTÂNA ALBĂ.....	515
DOINĂ.....	516
LACRIMI ȘI STELE	517
ÎN TEMPLUL POEZIEI	518
DESPRE MANUSCRISE ȘI CĂRȚI.....	519

REFERINȚE CRITICE	520
-------------------------	-----

Postfață

UN CAZ DE POSTMODERNISM PREMODERN, de <i>Theodor CODREANU</i>	525
--	-----

APRECIERI CRITICE538

ÎNNOBILAREA POEZIEI, <i>Grigore VIERU</i>	538
TÂNĂRUL POET, <i>Ioan ALEXANDRU</i>	539
CĂCI NU SUNT DECÂT CĂLCĂI, <i>Mariana CODRUȚ</i>	540
UN POET DE PESTE PRUT – VALERIU MATEI, <i>Lucian AVRAMESCU</i>	542
SĂGEATA, LANCEA, SPADA, <i>Grigore CHIPERI</i>	542
DE LA NISTRU PÂN'LA TISA, <i>Val CONDURACHE</i>	544
SOLEMNITATEA CA PRETEXT, <i>Nicolae POPA</i>	545
CEREMONIALUL ÎNCEPUTULUI, <i>Petru POANTĂ</i>	548
VALERIU MATEI. <i>SOMN DE LUP</i> , <i>Constantin CĂLIN</i>	550
JUMĂTATE DE VEAC DE PRIZONIERAT, <i>Ioan GROȘAN</i>	552
POEZIA LUI VALERIU MATEI, <i>Eugen SIMION</i>	553
DIAFANITĂȚI, <i>Alex. STEFĂNESCU</i>	555
METAFIZICĂ, <i>Vasile SPIRIDON</i>	556
ÎNTRE NUFĂR ȘI SPADĂ, <i>Ion POP</i>	557
MOARTEA LUI ZENON DE VALERIU MATEI, <i>Petre MANOLACHE</i>	560
O PANORAMĂ LIRICĂ NECESARĂ, <i>Ștefan Augustin DOINAȘ</i>	561
UN POET ADVĂRAT, <i>Florin SICOIE</i>	561
ORAȘUL FĂRĂ FARDURI, <i>Viorel DINESCU</i>	562
MAI DREAPTA CINSTIRE, <i>Viorel DINESCU</i>	564
FANARUL EXTERIOR ȘI GRECIA INTERIOARĂ, <i>Grigore CHIPERI</i>	566
ULTIMA EXPERIENȚĂ, <i>Viorel DINESCU</i>	568
SINGURĂTATEA LUPULUI, <i>Theodor CODREANU</i>	569
UN POET AL ESENȚELOR - VALERIU MATEI, <i>Marian BĂRBULESCU</i>	571
VALERIU MATEI – POET AL REZISTENȚEI, <i>Constantin CIOPRAGA</i>	580

VALERIU MATEI – EXPONENT AL MODERNIZĂRII LIMBAJULUI POETIC DIN LIRICA BASARABEANĂ, <i>Catinca AGACHE</i>	582
UN TRIPTIC, <i>Adrian DINU RACHIERU</i>	586
VALERIU MATEI. <i>SOMN DE LUP</i> , <i>Victor CRĂCIUN</i>	588
VALERIU MATEI, <i>SOMN DE LUP</i> , <i>Emilian MARCU</i>	590
VALERIU MATEI SAU CRUCIFICAREA ÎNTRU POEZIE, <i>Ion MANEA</i>	591
UN SPARTAN, <i>Nicolae DABIJA</i>	592
PORTRETUL UNUI ARGONAUT, <i>Viorel DINESCU</i>	594
ȘAISPREZECE IPOSTAZE POETICE, <i>Vitalie RĂILEANU</i>	596
„ȘI-N ȚARA-MI SFÂȘIATĂ URMĂRESC / SINGURA PRADĂ SACRĂ – POEZIA”, <i>Vasile TĂRĂȚEANU</i>	
PALOAREA LUMINII, <i>Viorel DINESCU</i>	598
ȘLEFUITORUL DE VERSURI, <i>Viorel DINESCU</i>	600
INDICE ALFABETIC AL POEMELOR	603
ICONOGRAFIE.....	614

Redactor: Daniel CORBU
Tehnoredactor: Daniela SAȘKA

Apărut 2010. Bun de tipar 15.04.2010
Printed in Romania

editie on-line www.cartesiarte.ro

Aceasta carte poate fi comandata la adresa de e-mail : princepsedit@iasi.rdsmail.ro